

NEMLZETI

MAGAZIN

24/11

2024/25-ös évad

XII/3. szám

NOVEMBERI ÉS

DECEMBERI

ELŐADÁS-

ÉS PROGRAM-

AJÁNLÓVAL

VÉR VAGYOK

Jan Fabre bemutatója

MEDVEVÁRA

Időutazás Földes László Hobóval

SALOME

Oscar Wilde különleges drámája

NYITÓKÉP

HÁZON KÍVÜL, HÁZON BELÜL

A *Bánk bán* egyik legfontosabb színpadi művünk, nemzeti kincsünk. De vajon miként szól ez a magyar történelmi dráma külföldön? Például Isztambulban, ahol a török nézőnek ez csupán egy történet a sok közül. Sőt: egzotikum. A kérdés azért aktuális, mert decemberben a Boszporusz partján látható a *Bánk bán*. A turnék és a tájolások – vagyis a *házon kívül* játszott előadások – tapasztalatáról Berettyán Nándorral beszélgettünk. *(Interjú a 40. oldaltól).*

Házon belül is igen izgalmas évvége elé nézünk, három premierrel.

„Krisztus után 2024 van, és még mindig a középkorban élünk” – ez a kulcsmondat a *Vér vagyok* című előadásban hangzik el. Rendezője az európai színházi világ egyik meghatározó alkotója, a művészet határait feszegető belga Jan Fabre. *(Összeállítás a 6. oldaltól).* A fáradhatatlan (és még csak 79 éves!) Hobo új darabot írt: *Medvevára*. Ezúttal a színház, a bábművészet és a blues határán mozogva egy időutazásra hív bennünket a szerző, aki természetesen maga is szerepel az előadásban. *(Összeállítás a 12. oldaltól).* A bolgár sztárrendező, Diana Dobрева Oscar Wilde *Salome* című egyfelvonásosát viszi színre, párhuzamot vonva a Krisztus eljövetele előtti és a mai kor között. *(Összeállítás a 18. oldaltól).*

Ha kíváncsiak, mi a véleménye Sajgó Szabolcs jezsuitának és Szécsi Noémi írónak az *Esthajnal* című előadásunkról, olvassák Nézőpontok rovatunkat *(32. oldal)*. Ha tudni akarják, ki volt Funk Pál, illetve Angelo, In memoriam rovatunkból megtudhatják *(44. oldal)*. És ha kíváncsiak egy színházi szívinfarktus történetére, Bene Zoltán tárcanovelláját ajánljuk figyelmükbe *(46. oldal)*.

Kedves Nézőink, várjuk Önöket előadásainkon, és addig is: jó olvasását!

Jelenet a *Bánk bán* című előadásból, amely decemberben Isztambulban látható | fotó: Eöri Szabó Zsolt

6

Premier: Vér vagyok

Krisztus után 2024 van, és még mindig a középkorban élünk.” – A mai felfogás szerint a középkor kegyetlen időszak volt, de valójában nem sok minden változott azóta. Még mindig vért ontunk a hataloméért, a pénzéért, a szereleméért. Még mindig vágyunk a vérré, és a vér többet ér, mint az arany.
(Jan Fabre)

12

Premier: Medvevára

A mai idők egyik választásának éjszakáján a Krónikás átlép az idő kapuján, és visszamegy egy régi korba, egy lovagvárba, hátha akkor jobb volt az élet. Az előadás az ő úti beszámolója dalokban és versekben.
(Földes László Hobo)

20

Premier: Salome

Számomra a Salome olyan világról szól, amely még nem áll készen az Örömhírré, vagyis a Megváltó érkezésére és a Hírnökre, vagyis Keresztelő János prófétára. A kor, amiben ma élünk, nagyon emlékeztet erre az időre: akkor is és most is az embernek az az érzése, hogy ez a világ fokozatosan kezd szétesni... (Diana Dobrova)

40

Házon kívül

Szentpétersvártól Antalyáig, Gyulától Aradig turnézott már – hol színészként, hol az általa rendezett előadásokkal. Berettyán Nándorral a Nemzeti Színház különleges missziójáról, a tájékoztatásokról és meghatározó jelentőségű külföldi vendégszereplések kihívásairól beszélgettünk.

NEMZETI magazin – a Nemzeti Színház ingyenes időszaki kiadványa • 2024. október • XII. évfolyam 2. szám |

Főszerkesztő: Kornya István • **A szerkesztő munkatársa:** Görömbölyi László • **Fotó:** Eöri Szabó Zsolt • **Korrektúra:** Lukácsy György

| **Kiadó:** Nemzeti Színház Nonprofit Zrt. • **Felelős kiadó:** Vidnyánszky Attila vezérigazgató • **Médiaajánlat:** 30/508-4711 | **Nyomdai**

előkészítés: Inform-Line Stúdió Bt. | **Nyomás:** HTS-ART Nyomda | **Megjelenik** 6000 példányban | **Lapzárta:** 2024. november 13.

6

40

Címlapon:
Szilágyi Ágota a Vér vagyok című előadásban
| fotó: Eöri Szabó Zsolt

JEGYVÁSÁRLÁS

Jegypénztár a Nemzeti Színházban

1095 Budapest, Bajor Gizi park 1.

telefon: +36 1 476-6868

e-mail:

jegypenztar@nemzetisinhaz.hu

Nyitvatartás:

H–V: 10–18 óra, illetve az előadások kezdetéig.

www.nemzetisinhaz.hu/jegyinformacio

PREMIER • VÉR VAGYOK

- 6** Vér és arany – Jan Fabre
10 Élmények, érzések, utak – Szilágyi Ágota, Herczegh Péter

PREMIER • MEDVEVÁRA

- 12** Sok a róka, kevés a medve – Földes László Hobo
16 „Költői színházként tekintek a Medvevárára” – Molnár Kristóf

PREMIER • SALOME

- 19** Betiltott darab – Oscar Wilde és a Salome
20 Baljós világunk – Diana Dobrevá
23 Szerepek, szavak és a bibliai történet

PREMIERPORTRÉ

- 24** A közös alkotás vonzásában – Martos Hanga

PREMIER GALÉRIA

- 30** Ázott hajában hét halott bogár ragyog

NÉZŐPONTOK

- 32** Szécsi Noémi: Öt ok
32 Sajgó Szabolcs: Csillag a csillagok között

ELŐADÁS-AJÁNLÓ

- 34** Macskajáték | Mennyei szép rózsza | Tündérlaki lányok | Betlehemi pásztortánc | Nincstelének | A trójai nők

HÁZON KÍVÜL

- 40** „Egy turnéelőadásban mindig van improvizáció” – Berettyán Nándor

IN MEMORIAM

- 44** Fotó: Angelo

SZÍNHÁZNOVELLA

- 46** Bene Zoltán: Csillagok

FILM, SZÍNHÁZ

- 49** Ők tudják, mi a szerelem

51 A NEMZETI HÍREI

52 PROGRAMAJÁNLÓ

55 VÁLTSON BÉRLETET!

56 DECEMBERI MŰSOR

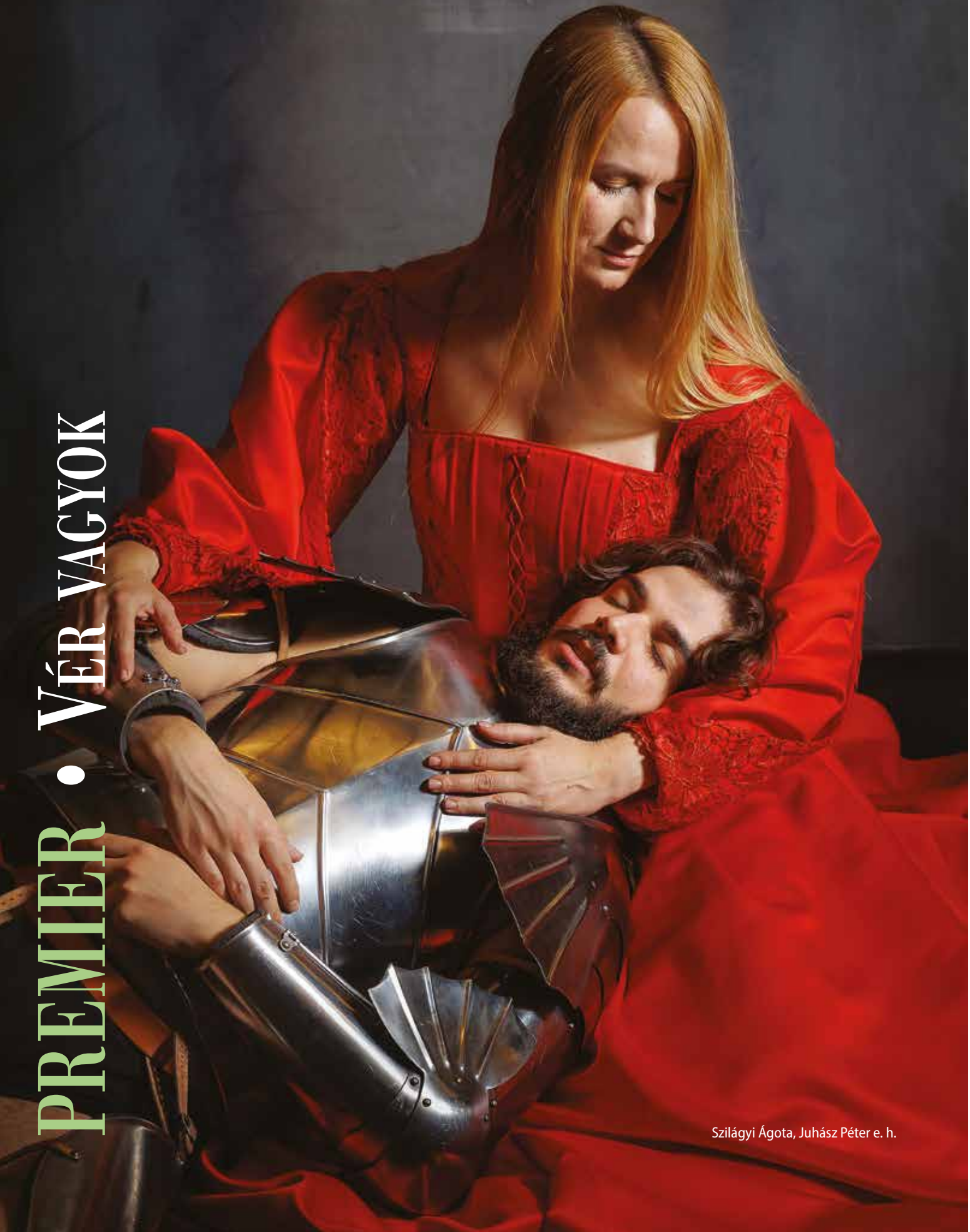
KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

A Körhinta, A föltámadás szomorúsága
és az Egri csillagok című előadások
támogatója
a Nemzeti Kulturális Alap.

Nemzeti
Kulturális
Alap

PREMIER • VÉR VAGYOK

Szilágyi Ágota, Juhász Péter e. h.

JAN FABRE

A belga Iparművészeti Intézetben és a Királyi Képzőművészeti Akadémián végezte tanulmányait az 1959-ben Antwerpenben született színházi rendező, író és képzőművész. Hazájában és külföldön egyaránt nemzedékének egyik legújítóbb, legsokoldalúbb művészeinek tekintik. Szakított a kortárs színházi konvenciókkal. Színpadi szövegei különleges miniatúracsoportok, írásmódja rendkívül nyitott, színházfelfogását gazdag formanyelv jellemzi, dialógusait egyéb elemek – tánc, zene, opera, performansz, improvizáció – egészítik ki. A Troubleyn/Laboratorium nevű társulatával járja a világot. Rendszeresen volt tárlata kiállító művészként többek között a Velencei Biennálén, a kasseli Documentán a szentpétervári Ermitázsban és a budapesti Ludwig Múzeumban, valamint Londontól Tokióig a világ számos városában.

Vér és arany

Jan Fabre rendező a máig létező középkorról, a vérontás aktualitásáról és az új erkölcsről

„Még mindig vért ontunk a hatalomért, a pénzért, a szerelemért” – mondja a *Vér vagyok* című előadásának központi motívumáról Jan Fabre. A belga művész különleges, költői látomását a világ egyik legrangosabb fesztiválján, Avignonban mutatta be korábban, de most a Nemzeti Színház művészeinek bevonásával kelti újra életre – háborúk, vagyis vérontások árnyékában.

A *Vér vagyok* című produkciót több mint húsz éve, az 55.

Avignoni Fesztiválon is bemutatták. Miben tér el ettől a Nemzeti Színház előadásának koncepciója?

– Az előadás mátrixa és térszerkezete fémasztalokból épül föl, és ezeket a fémasztalokat is felhasználtam a 2001-es és 2005-ös avignoni fesztivál fő helyszínén a Pápai Palota udvarán, a Cour d'Honneur terében. A Nemzeti Színház tökéletes másolatot készített ezekről a fémasztalokról, amelyeket gyakran használok a többi előadásomban is. Olyan ez, mint a díszlettervem aláírása. Használok őket az új, huszonnégy órás alkotásomhoz, a *The Mystic Cycle*-hez is, amelyet 2026 nyarára tervezek. Ezzel együtt a *Vér vagyok* (középkori tündérmese) új alkotás lesz. Például a Bozsik Yvette társulat táncosaival készítettem új koreográfiákat. A zeneszerző, Dag Taeldeman új zenei feldolgozásokat is készített, és a Nemzeti Színház színészeivel végzett munka új szövegértelmezéseket is hoz. Az a típusú rendező vagyok, aki ténylegesen magára a pillanatra reagál abból, amit lát, abból, amit a színészek, a táncosok és a zenészek improvizációból kap.

A tavalyi színházi olimpián mutatta be a Nemzeti Színházban a *Mítikasz-csúcs* (Az *Olümposz tetején*) című nyolcórás előadását. Mit tapasztalt a magyar közönség reakciójáról?

– Emlékszem, hogy a reakciók nagyon élénkek voltak az előadás alatt, az emberek ki-be jártak, a produkció közepe táján nem voltak bent túl sokan, de a legtöbben visszajöttek, néha tapsolt a közönség előadás közben, és a végén hosszan ritmikus tapsot kaptunk, igazi álló ovációt.

Mi készítette arra, hogy a budapesti Nemzeti Színházban dolgozzon? Látta a Nemzeti Színház néhány saját előadását?

– Az, hogy a *Vér vagyok* megalkotása mellett döntöttem, pusztán az ösztönömön és megérzéseimen alapult, amikor először találkoztam Vidnyánszky Attilával. Magam előtt láttam ezt a nagyszerű embert, aki nyitott szívű, nagylelkű. Az első pillanattól kezdve éreztem, hogy ő az a fajta művész, aki kulturális hidakat akar építeni. Neki köszönhetem, hogy olyan szeretettel fogadtak a Nemzeti Színházban. Körülbelül húsz éve ez az első alkalom, hogy elfogadtam egy másik színház

felkérését, hogy készítsek nekik előadást. Magammal hoztam a saját társulatot, a Troubleyn tagjait, így dolgozunk közösen – a Nemzeti színészei, a Bozsik-társulat táncosai és az én művészeim.

Hogyan választotta ki az új szereplőket?

Fantasztikus dramaturgom és asszisztensem, Miet Martens mellett, aki itt van velem, a Troubleyn társulattól három fellépőt is elhoztam a Bozsik Yvette Társulat táncosainak, a Nemzeti Színház zenészeinek és színészeinek tréningjére. Közülük ketten, a csodálatos francia előadóművészek, Annabelle Chambon és Cédric Charron 2001-ben és 2005-ben szerepeltek az eredeti változatban. A *Vér vagyok* – hogy így mondjam – a vérükben van, annak a színházi munkámnak az emlékéit magukban hordozzák. A német Stella Höttler, aki tíz éve dolgozik a társulatnál, és akit a magyar közönség 2023-ban a MITEM-en bemutatott *Resurrexit Cassandra* című előadásban fedezett fel, szintén hihetetlen tanár és tréner. Mindhárom a Jan Fabre Csoport (Jan Fabre Teachinggroup) tanárai, és az én színházi módszeremet oktatják, melynek címe: *From Act to Acting (A cselekvéstől a színészi cselekvésig – Útmutató a 21. század előadójának)*. Nagy megtiszteltetés, hogy a Színház- és Filmművészeti Egyetem kiadásában magyarul is olvasható lesz. Praktikusán mindez úgy történt, hogy februárban és májusban meghallgatásokat tartottunk a színészek, a táncosok és a zenészek számára, és Attila bevezetett minket a Bozsik Yvette Társulattal való együttműködésbe. Eleinte tréningeket tartottam, és később belevágtunk a *Vér vagyok* próbáiba, de ki is léptünk

a próbateremből... szabadidőmben jártam Budapestet, a galériákat, és eljutottam a Nemzeti Galériába is. Ide aztán közösen is ellátogattunk, megmutattam nekik a flamand mestereket, beszéltem a reneszánsz és a barokk alkotásokról, hogy bepilantást adjak a téma képzőművészeti világába, abba, hogy én miként gondolkozom erről.

A *Vér vagyok* az ön látomásos, költői szövegére – tulajdonképpen egy monológra – épül, nem klasszikus színházi szerepekre.

– Az írás mély szükségszerűségből fakad, képzőművészként és színházművészként való gondolkodásom meghozzászabítása. Minden este írok és rajzolok. Amíg írok, rajzolok, és miközben rajzolok, írok. Színházi szövegeim filozófiai kérdéseket vetnek fel az emberiségről és a szépség sebezhetőségéről, többségük egyfajta költői megnyilvánulás. Ezek amolyan kihajtható térképek, amelyek nyelvi installációkat varázsolnak. Más módon irányítanak egy rendezőt, nem naturalisztikusan. Amikor 2000-ben megírtam a szöveget, nagyon inspiráltak a 12. században élt misztikus Hildegard von Bingen írásai. Von Bingent a darabban a vörös misztikus/boszorkány szerepe képviseli Szilágyi Ágota színésznő és Samantha Kettler táncosnő előadásában. A darab – részben latin – szövegében benne van egyrészt a büntudatos vallásos gondolkodás, másrészt a szabad, független természeti bölcsesség ellentmondása, a vér pedig az élet létfontosságú és megújuló forrása. A *Vér vagyok* című szövegben a darabot nyitó, végig ismétlődő mantra: „Krisztus után 2024 van, és még mindig a középkorban élünk.”

„Az írás mély szükségszerűségéből fakad, képzőművészként és színházművészként való gondolkodásom meghosszabbítása. Minden este írok és rajzok. Amíg írok, rajzok, és miközben rajzok, írok. Színházi szövegeim filozófiai kérdéseket vetnek fel az emberiségről és a szépség sebezhetőségéről, többségük egyfajta költői megnyilvánulás.

Hogy érti ezt?

– A mai felfogás szerint a középkor kegyetlen időszak volt, de valójában nem sok minden változott azóta. Még mindig vért ontunk a hataloméért, a pénzért, a szerelemért. Még mindig vágyunk a vérré, és a vér többet ér, mint az arany. A darab a test terhére írja le, amely rögeszméknek, kötöttségeknek, szenvedéseknek és betegségeknek van kitéve. A test a kifejezetten a vérhez kapcsolódó impulzusok és társadalmi tabuk forrása: sebek, menstruáció, stigmák és vérontás. Ebben a tekintetben sem változott semmi a középkor óta. Az ember a szó minden értelmében vérfüggő. Ezért is használatos a darabban az ember-állat-vámpír (a vérszívó) metafora. A két középkori orvos-sebész (Herczegh Péter és Tóth Augusztina alakításában) kifejezi óhaját, hogy egy leendő folyékony testté váljanak, amely csak vérből áll. A vérnek megvan a maga rendszere, amellyel folyamatosan tisztítja magát. És ez a jövőkép tovább megy: egy gigantikus vértócsa, amely átmossa a földet, és vörösré színezi a bolygót. Egy világ, ahol már nem Krisztusnak kell elviselnie a mi bűneinket, hanem maga az emberiség, metaforikus módon, egy szerető, toleráns és sebezhetetlen folyékony testté válik. A darab azt a reményt fejezi ki, hogy egy másik létforma is felbukkan. Az ironikus alcím – középkori tündérmese – jelzi annak fiktív jellegét. Könyörgés ez egy új közösségi érzésért, egy új erkölcsért.

Az elmúlt három évben két háború tört ki – az ukrán-orosz és az izraeli konfliktusra gondolok. Magyarul a háborút vérontásnak is nevezzük. Mennyire érinti önt és az előadást, hogy ismét ilyen közel kerültünk a vérontáshoz?

– „Európa, az öreg hölgy” a 90-es évek balkáni konfliktusát leszámítva a második világháború óta háborúmentes. Olyan szerencsések voltunk, hogy körülbelül nyolcvan éve szabadok vagyunk a háborútól. Most, 2024-ben úgy tűnik, hogy az egész világ ismét az átalakulás időszakában van. Az emberek a szegénység elől menekülnek, és próbálnak jobb életet találni. És amíg ekkora egyenlőtlenség van a gazdagok és a szegények között, addig a világ kiegyensúlyozatlan marad – és vér folyik. A *Vér vagyok* című darab egyfajta absztrakt középkori környezetben játszódik. A díszlethez és a jelmezekhez elsősorban acélt és vasat használtam: az asztalokhoz, a páncélokhoz, a kardokhoz, a késekhez...

Tervezik külföldön is bemutatni az előadást?

– Az első „küldetésem” az, hogy egy erős alkotást készítsék itt, Budapesten, a Nemzetiben. És ezek után természetesen remélem, hogy ezt a munkát különböző helyeken mutathatjuk majd meg a világnak.

LUKÁCSY GYÖRGY

Jan Fabre

Vér vagyok

(egy középkori tündérmese)

Fordította: Vajna Ádám

Szereplők: TÓTH AUGUSZTINA, HERCZEGH PÉTER, SZILÁGYI ÁGOTA, BOZSIK YVETTE m. v. / FÜLÖP TIMEA m. v., JUHÁSZ PÉTER e. h., SAMANTHA KETTLE m. v., SIKÓ KOPPÁNY m. v.

közreműködnek a Bozsik Yvette Társulat táncművészei: TÓTH REBEKA, CZIKLI FANNI, REETTA RIKONEN, MILENA ELIZA MARINKOVITS, BOZSÁNYI LILIANA, IVANOV GÁBOR, NAGY LEVENTE, BODÓ ZSOMBOR, NÁDAS ZALÁN

Zenészek: FERENCZI JÁNOS (tuba), RIEGER ATTILA (gitár), SZÁNTÓ MARCELL (gitár), KUSTÁN ÁDÁM (gitár)

Szöveg, koreográfia, díszlet, jelmez: Jan Fabre // Rendező- és koreográfus asszisztens: Cédric Charron, Annabelle Chambon, Stella Höttler // Zeneszerző: Dag Taeldeman (eredeti zene a 2001-es bemutatón: Sebastien Cneude, Danny Dupont, Dag Taeldeman, Maarten Van Cauwenberghe) // Dramaturg: Miet Martens // Fénytervező: Woud Janssens // Rendezőasszisztens: Kernács Péter // Dramaturgiai munkatárs: Szabó Réka // Jelmeztervező asszisztense: Gyöngyösi Renáta // Ügyelő: Dobos Gábor, Ködmen Krisztián // Súly: Strack Orsolya

Rendező: JAN FABRE

mikor? hol?

PREMIER: november 22. • Nagyszínpad

További előadások:

november 23., december 4. – 19 óra | december 29. – 15 óra

A Nemzeti Színház, a Troubleyn/Jan Fabre és a Bozsik Yvette Társulat közös produkciója.

Élmények, érzések, utak

A Vér vagyok két szereplője castingról és próbákról, állatok utánzásáról és egy punkszámról, egy misztikus apácáról és egy orvosról, a termékeny tanácstalanságról, a megmozduló festmény szépségéről.

Szilágyi Ágota – szabadságban, keresésben

„Figyeled, hogy mit akar a rendező, hol van a te helyed az egészben, mit enged meg az anyag és mit engednek meg a játékszabályok. Ha eszedbe jut valami, kipróbálsz, és ha szerencséd van, akkor maradhat.

– A próbák intenzív tréninggel kezdődtek, beavatásként Jan Fabre világába, módszerébe. Először Stella Höttler, Fabre társulatának tagja tartott nekünk „bemelegítést”, amelyben különböző állatok mozgását magunkra öltve kellett léteznünk a térben. Ezután Jan Fabre improvizációs gyakorlatokat kért tőlünk a *Vér vagyok* egy szövegrészletére. Utána egyesével kellett bemutatnunk egy punk vagy rock számot. Mivel ilyenkor a feladatok meglepetésszerűen érkeznek, vagyis spontán kell megoldani a gyakran fizikailag megterhelő vagy szokatlan feladatokat, ezért zsigerből reagálsz, amiből hiányzik a kimódoltság, és ez erős megoldásokat szül. Máskor meg egyszerűen csak béna vagy, és úgy is érzed magad. Ilyenkor fontos tudatosítani magadban, hogy ez is része a munkának.

– Részt veszel a próbákon és figyeled. Figyeled, hogy mit akar a rendező, hol van a te helyed az egészben, mit enged meg az anyag és mit engednek meg a játékszabályok. Ha eszedbe jut valami, kipróbálsz, és ha szerencséd van, maradhat. Mivel erősen performatív az előadás, ezért a szerep igazsága ott lesz, ahol a te igazságod van. Hallgatod a szöveget és hagyod, hogy átmosson, és elindítson valamerre.

– Nem igazán tudnám semmihez hasonlítani ezt a szerepet, annyira rendhagyó. Egy misztikus, tudós nőt játszom, aki latinul beszél, látomásai vannak, és mindent tud az emberi testről. Ezt a figurát Fabre a 12. században élt német misztikus szerzőről, Hildegard von Bingen apácáról mintázta, aki természettudós, zeneszerző és nyelvész is volt...

– A MITEM-en láttam Fabre *Mítikasz-csúcs (az Olümposz tetetjén)* című nyolcórás produkcióját. Miután nézőként lassan „beletörődtem” abba, hogy most itt fogok ülni még hét órán keresztül, elkezdtem másként érzékelni az időt és a látottakat. Átadtam magam a szemlélődésnek, kiélekedtem a figyelmem, és az unalom messziről elkerült. A szereplők állhatatossága teremtette meg ezt a negyedik dimenziót, ahol nincs helye a csüggedésnek, a bizonytalankodásnak, a lankadásnak: történhetett bármi, sétálhattak a nézők ki-be, a „szépség harcosai” – ahogy Fabre a színészeit nevezi – legyőzhetetlenek voltak. A *Vér vagyok* másfél órás előadás lesz. Sűrített Fabre, de hamisíthatatlan Fabre.

Annabelle Chambon és Cédric Charron táncművészek, Jan Fabre (jobbra) társulatának tagjai, a budapesti előadásban rendező- és koreográfus-asszisztensként vesznek részt.

Herczegh Péter – kísérletezés, játék

– Jan Fabre rendező és alkotótársai szereplőválogatást tartottak, ezen kaptunk egy-egy részletet a szövegből. Maga a casting azonban rendhagyó volt, hiszen a helyszínen arra kérték bennünket, hogy az előzetesen kiadott szöveget osszuk fel magunk között szerepekre, és csináljunk belőle jelenetet. Volt tíz percünk erre a kihívásra: gyorsan felosztottuk a szöveget, és előadtunk „valamit”. Mélyvízbe kerültünk, de ilyenkor talán nem is az a lényeg, hogy milyen az előadott jelenet, hanem hogy milyen irányba indulunk el. Emellett részt vettünk egy színésztréningen, ami inspiráló élmény volt. Egy szívesen kísérletező színész számára a workshopon kapott feladatok alkalmat jelentenek: a játékra. Különböző állatokat kellett megformálnunk: tigriseket, majd át kellett alakulnunk valamilyen legelő állattá, aztán bogárrá változtunk, s így harcoltunk egymás ellen. Jó kihívás volt!

– A különleges felkészülés arra emlékeztet, ahogyan a görög Theodórosz Terzopulosz rendezővel próbáltuk a *Bakkhánsnők* című tragédiát. Terzopulosz egy ókori görög tragédiát vitt színre, a saját módszerére rávezető tréningnek és az ő különleges színpadi világának és stílusának köszönhetően rendhagyó élmény volt a közös munka. A *Vér vagyok* esetében viszont nincs még ennyi támaszunk sem. Általában nem élvezem és nehezen oldódom fel, ha nem értem teljesen, miben veszek részt, ugyanakkor a bizonytalanság felvillanyoz. A kíváncsiság erősebb bennem, mint a félelem. Jan Fabre munkamódszerét inkább ahhoz tudnám hasonlítani, ahogyan Vidnyánszky Attila rendezésében színre vittük Józsa Péter Pál *Agón* című művét. Ez is egy monológyszerű, költői szöveg, amelyben a színész időnként tanácsalanná válik a szabadságban, de folyton keres.

– Bár tudom, hogy szerepem szerint orvost kell alakítanom, ez mégsem egy szerep eljátszását jelenti. A *Vér vagyok* próbái során nem annyira elemzünk, inkább a teret próbáljuk valahogy kialakítani, bejátszani. Amit a nézők látni fognak, valahol félúton áll egy színházi előadás és egy megmozduló festmény között.

Lejegyzete: LUKÁCSY GYÖRGY

| A premierblokk fotói készítette: Eöri Szabó Zsolt

„Általában nem élvezem és nehezen oldódom fel, ha nem értem teljesen, miben veszek részt, ugyanakkor a bizonytalanság felvillanyoz. A kíváncsiság erősebb bennem, mint a félelem.”

PREMIER • MEDVEVÁRA

„**A** mai idők egyik választásának éjszakáján a „Kronikás” átlép az idő kapuján, és visszamegy egy régi korba, egy lovagvárba, hátha akkor jobb volt az élet. Az előadás az ő úti beszámolója dalokban és versekben.

Sok a róka, kevés a medve

Földes László Hobo a medveségről, a Fattyú történetéről, vigaszról, bankokról és bábokról

Sosem volt, most sincs és sosem lesz jobb – mondja Hobo, aki mégis időutazásra hívja nézőit egy évszázadokkal ezelőtti lovagvárba, hogy lássuk: mi volt akkor, mi van ma. Keserű vigaszra lelünk Hobo bábszínházában...

Hogyan kerülünk ma Medvevárába?

– A mai idők egyik választásának éjszakáján a „Kronikás” átlép az idő kapuján, és visszamegy egy régi korba, egy lovagvárba, hátha akkor jobb volt az élet. Az előadás az ő úti beszámolója dalokban és versekben. Az jutott szembe, hogy megírom a *Vadászat* című album Fattyújának történetét, aki nem tudja, ki az apja, „talán lehetett egy ifjú herceg, kinek az anyám csak egyszer kellett...” – ebből alakult, fejlődött a *Medvevára*.

S miért éppen a medve – miért nem farkas, róka, vagy bármi más?

– Számomra érthetetlen okokból engem rengetegen Medvének neveznek. Családi, baráti, zenei körökben, sőt még

a Nemzeti Színházban is, mint Szűcs Nelli, akit Beregszászból ismerek, és akivel együtt játszottuk a *Ballada a két sebzett szárnyú hattyú* című darabomat, vagy Hosszú Marcsi, aki művészeti titkárként a színházi életemet szervezi. Ez azért is furcsa, mert néha úgy érzem, könnyű vagyok, szép és szárnyalok... A medve számomra bátorságot, erőt és méltóságot jelent. A mai világban nálunk kevés medve van, róka annál több.

Azt írja a darabismertetőben...

– Már az is szörnyű, hogy darabismertetőket kell írni, ami egy kicsit azt jelzi, hogy médiakörökben hülyének nézik a közönséget. Szerintem ha „Szégyen és gyalázat” lenne a munkám címe, akik ennyi év alatt nem hagytak el, erre is eljőnnének.

Szóval azt írja: a darabbeli időutazás alkalmat ad összehasonlítani a régi és a mai világot, és hogy bemutassa: akkor sem volt jobb. Ez lenne a vigaszunk?

– Ami a vigaszt illeti, ilyen nincs. Sosem volt, most sincs és sosem lesz jobb. Pillanatok, percek, órák vannak, amíg megfedkezhetünk arról, ami az emberiség történetében évezredek óta folyik, nem is beszélve a máról. A legfontosabb a szeretet, de ez sokszor kevés a vigaszhoz. Mindig a humort tartottam és tartom az egyik legfontosabb dolognak. És az, hogy ennyi évet végig tudtam játszani, Švejknek köszönhetem, aki minden hatalomból hülyét csinált. Pályafutásom során rengeteg mindent betiltottak, egyedül a nevetést nem sikerült. A rockzenében nem ismerik az egyik legfontosabb tanácsot: „Vegyük komolyan, hogy nem vagyunk komolyak.” Ezt szerencsére elég korán belém verte atyai mesterem, a zenekritikus-karnagy-szerkesztő-újságíró Fodor Lajos is, így csak ritkán hempergek az önimádat oly édesen langyos pocsolójában. Minden korban minden hatalom azt tett, amit akart. Volt, hogy az emberek fel-

lázadtak, de ma, ebben a modern világban nincs erre lehetőség, hiszen a bankok legyőzhetetleneek.

Annyi mindent csinált már – de bábszínházat nem! Hogyan jött képbe most – ahogy saját maga fogalmaz: pofátlanságként – ez a műfaj?

– Annyi mindennel próbálkoztam már, volt, ami bejött, sok minden nem. Gyerekkoromban a Városmajor utcai iskolában láttam először és utoljára bábszínházat, ahol Paprikajancsi verte az Ördögöt bunkósbottal, mi meg üvöltve biztattuk. Akkor nem is sejtettem, hogy az életben majd pont fordítva lesz. A „pofátlanság” pedig az egyik legjellemzőbb tulajdonságom, mivel sem színész, sem zenész, sem bohóc, sem író, sem költő nem vagyok. Ráadásul egyik sem akartam lenni, meg nem is vagyok. Szerintem irtózatos gátlástalanság, hogy mindegyik műfajban megfordultam. Ám ez nem fekezhetetlenséget, vagy állandó útkeresést jelent, hanem csupán annyit, hogy nem tudtam-tudom a fantáziámat kordában tartani. Ebbe a dologba

úgy keveredtem bele, hogy a *Vadászat* Fattyújának történetét írva tizennyolc szereplő született. Ezek szerepének megírásához nem vagyok elég tehetséges. Így jutottak eszembe, hogy jön majd egy bábos, aki ezt megoldja...

Hogyan találta meg a „tettetársait”?

– Megírtam a dalszövegek legelső változatát, elküldtem őket Madarász Gábornak, aki korábban a *Circus hungaricus* című lemezem zenéjét szerezte. Lelkesen fogadta, ezután, még ’24 tavaszán, megmutattam Vidnyánszky Attilának az elkészült anyagot, és jeleztem neki, hogy bábokkal kellene megcsinálni az előadást. Neki ez is – mint ahogy az előző tizenöt estem és darabom ötlete – tetszett. Szabad utat adott az elképzelt bemutatónak, ám én lelkesedésemben elfelejttem valamilyen hozzávetőleges időpontot megjelölni, így majdnem kimaradt a 2024/25-ös évad terveiből.

A következő „tettetárs” Molnár Kristóf, a Színház- és Film-művészeti Egyetem rendezőszakos hallgatója, Vidnyánszky Attila tanítványa.

– Mivel Vidnyánszky igazgató úr hol Katmanduban, hol Mongóliában és esetleg Bokharában jár, úgy gondoltam, hogy ha nem ér rám, ajánljon valakit, akivel nekivághatunk a próbáknak, ő pedig, ha egyszer Besszarábiából visszatérne, bekapcsolódhat a munkába... De félre a tréfával! Attilának volt az ötlete, hogy dolgozzak az egyik tanítványával. Molnár Kristóf nemcsak a fiam, hanem már az unokám lehetne, nagyon tisztel. Az első napon felidéztem neki tanárának még a Tanácsköztársaság bukása idején tett kijelentését, miszerint „Hobót nem lehet rendezni” – amiben igaza volt és van. Gondolom, a tanár úr jelezte is tanítványának, hogy mivel és kivel áll majd szemben. Miután Molnár rendező úr, valamint Majoros Ági báb-színész elolvasták a szövegeket és meghallgattak tizenkét dalt, elvállalták az ügyet. Kristóf hozta magával Racsmány Boriskát dízlettervezőnek és Cserháti Gergely táncművészt is, s már az elején kifejeztem, hogy csapatként számíthat ránk.

Hogyan határozná meg a most készülő előadás műfaját? Kiknek ajánlja? Fialoknak, idősebbeknek, örökifjaknak, mindenféle korosztálynak?

– A meghatározás nem az én műfajom. Megírtam, társaimmal eljátszom, és azoknak szól, akik eljönnek. Őket várom szeretettel.

Hamarosan nyolcvan éves lesz – mennyinek érzi magát valójában?

– Az exhibicionizmus fiatalon tartja az embert.

UNGVÁRI JUDIT

A Krónikás belépője

*Jó estét kívánok mindenkinek,
Férfinék, nőnek, vémek, gyereknek,
Úrnak, elvtársnak, minden kortársnak,
Sportársnak, portásnak, sorstársnak.*

*Hobo vagyok, magyar krónikás,
Ilyen volt barátom is, Cseb Tamás,
Most elmondom, hogy kerültem ide,
Egy régi kor kellős közepibe.*

*A választások éjszakáján
Átléptem az idő kapuján.*

*Budapesten már csak néha járok,
2024-ben mit látok?
Égen-földön óriás plakátok,
Így hívnak maguk közé a pártok.*

*Van köztük Totális, fatális, maximális,
feudális, kapitális, szociális, klerikális, triviális,
vaginális, brutális, morális, orális. Ja és anális.*

*Nem vártam meg, hogy most melyikük győz?
Végbélszél, balfarhang, vagy bődöngőz?
Mindegyik csábított, így szólt hozzám,
Engem szeress, gyere és – szavazz rám!*

*A választások éjszakáján
Átléptem az idő kapuján.*

*Felébredtem, nem tudtam, hol vagyok,
Kérdeztem egy kölyköt, ti kik vagytok?
Kárkittyom, mondta, hát magyarok,
Megyek tovább, utamról hírt adok.*

*Láttam, ide nem ért el még a jövő,
Bocskor, bugyogó, mente a mentő,
Szép ez a vidék és reménykedem,
Itt nem lehet kiguglizni engem.*

*Átkeltem folyón, bérceken jártam,
Rekettyésben, ég alatt háltam,
Sárba léptem, bűzös pocsolýába,
Így jutottam el Medvevárába....*

Majoros Ágnes bábművész, Molnár Kristóf rendező, a szerző és főszereplő Hobó és Cserháti Gergely táncművész

„Költői színházként tekintek a Medvevárára”

Molnár Kristóf rendező

Először rendez a Nemzeti Színházban Molnár Kristóf. A Színház- és Filmművészeti Egyetem negyedéves rendezőszakos hallgatója rögtön egy „nagy medvével” akadt össze: hiszen Földes László Hobo Medvevára című előadását állítja színpadra, a szerző főszereplésével. Mivel Hobo maga is azt mondja, hogy ő rendezhetetlen, így a fiatal alkotót először a közös munkáról faggattuk.

Hogyan találtak egymásra Hobóval?

– A kapocs kettőnk között a sorson kívül – anyukám és az egyik legjobb barátom is nagy Hobo-rajongó – a Nemzeti Színház, és elsősorban a tanárom, Vidnyánszky Attila, aki bízik a fiatalokban. A rendezőosztályából most ketten is megkaptuk az esélyt egy bemutatóra – én Hobo darabját rendezem, Fejes Szabolcs Molnár Ferencről a *Liliomot* állítja színre tavasszal. Az elmúlt három évben rengeteget dolgoztam, mindent megteszek, hogy megháláljam ezt a bizalmat.

Egy pályakezdő és egy öreg róka találkozása. Nem tart tőle?

– A világelső teniszező, Jannik Sinner idézte a közelmúltban a női tenisz legendás alakjának, Billie Jean Kingnek a mondanását, amit a wimbledoni centerpályára érkezők egy réztáblán olvashatnak a játékoskijáró falán: Pressure is a Privilege – az emberre nehezedő nyomás privilégium. Így állok én is ehhez a munkához. Azt gondolom, az elmúlt években az egyetemen felvérteztek azzal a tudással, hogy készen álljak egy ilyen feladatra. Azt tanultuk, hogy építsünk fel egy munkafolyamatot, s ezt most is igyekszem valamennyire a saját képemre formálni. Eddig valahogy főleg nagyszabású feladatok találtak meg, mint például a Bérés Józsefről szóló előadás, a *Gyógyítók* a MOM

Földes László Hobo

Medvevára

HOBO – FÖLDES LÁSZLÓ | Bábművész – MAJOROS ÁGNES m. v. | Untermann – CSERHÁTI GERGELY m. v.

Díszlet és jelmez: Racsmány Boriska e. h. // Zeneszerző: Madarász Gábor // Mozgáskoordinátor: Cserháti Gergely // Bábkészítő: Kiss Attila Etele // Súlygó: Kónya Gabriella // Ügyelő: Lovass Ágnes // Rendezőasszisztens: Vida Gábor

Rendező: MOLNÁR KRISTÓF e. h.

mikor? hol?

PREMIER: december 7. – 19 óra • Kaszás Attila Terem

További előadások: december 8., 12.

Központ nagyszínpadán, Arthur Schnitzlertől rendeztem *A Zöld Kakadut*, amelynek tizenhét szereplője volt. Dolgoztam a Színházi Olimpia keretében megvalósult nemzetközi Madách-projektben – *Az ember tragédiája* Falanszter színeinek a rendezése jutott nekem. Mindegyik munkából sokat tanultam. Két ember találkozása rosszul is elülhet, nekem Hobóval szerencsém van, mert hamar megtaláltuk a közös hangot, s hálás vagyok a sorsnak, hogy ez így van. Persze, sokszor idézi Vidnyánszky tanár urat, aki azt mondta neki, hogy őt nem lehet rendezni...

És ha nem lehet, mi a rendező dolga?

– Hobo azt is mondta, hogy ezt a kijelentést poénként kell értelmezni. Azt leszögezte már az elején, hogy ő semmiben

nem dönt, csapattag, s eszerint dolgozzak vele. A csapatomat tudatosan építettem a Színházi Olimpia óta, közülük most ketten tudtak csatlakozni: Cserháti Gergely táncművész és Racsmány Boriska díszlet- és jelmeztervező. Az általam hozott ötletek eddig mind tetszésre leltek Hobónál.

Milyen műfajnak lehet nevezni a *Medvevárát*? Ha Hobo, akkor biztos, hogy zenés a darab, de lesznek benne bábok és közreműködik egy táncművész...

– A műfajt már nagyon sokan kérdezték, sem Hobo, sem én nem tudjuk ezt meghatározni, de valószínűleg belemagyarázás nélkül a Földön senki. Ez egy nagyon költői szöveg, amiben el lehet engedni a fantáziát, természetesen határozott keretek között. Mivel a dalokból lemez is születik, és koncertek is lesznek, a koncertszínház, a mozgás- és a bábszínház elemei valóban egyesülnek benne. Én összességében egyfajta költői elemeket felvonultató színházként tekintek rá, ahol a rendezés valahol versírás és képek festése is, nemcsak lineáris történetmesélés történik, hanem álmokképek is megjelennek.

Hobo szerint a *Medvevára* egy időutazás, amelyben lehetőség nyílik összevetni régebbi korokat a mával. Már a kettejük közötti különbség is „alkalom” lehet erre.

– Hobónak fia lehetnék, sőt, talán unokája is, így jogos a felvetés. De a darab pont arról szól, hogy bizonyos emberi „panelek”, válaszreakciók, ösztönök átívelnek korokon, s ha más módon is, de sajnos, az emberek ugyanazokkal a problémákkal, árulásokkal, helyzetekkel szembesülnek. Jobb volt-e az élet régen? Más, de ugyanolyan „panellekkel” működő lények lakták, csak éppen más körülmények között.

Örül, hogy egy ilyen szokatlan produkcióval debütál a Nemzeti Színházban, és nem mondjuk a stúdiómban megszo-

kottnak mondható Csehov- vagy Molnár-darabbal?
– Én ezért dolgoztam, hogy itt legyenek, színházzal foglalkozhassak. Nyilván óriási dolog egy legendával dolgozni, s az biztos, hogy a Hobo-év miatt – hiszen jövő februárban nyolcvan lesz – erre a darabra nagyobb fényt vetül, mintha egy klasszikus darabot rendeznék. De ugyanazzal a fegyelemmel, pontossággal és a már említett sportolói mentalitással dolgozom, ahogy egy vizsgadarabot rendeznék az egyetemi osztályteremünkben. Azért érzem nagyon izgalmas feladatnak, mert bátran tudok képekben és költészetben is gondolkodni.

UNGVÁRI JUDIT

| A premierblokk fotói készítette: Eöri Szabó Zsolt

PREMIER • SALOME

Próbakép – Diana Dobrova rendező,
Trill Zsolt, Bognár Bence,
az előtérben fekszik Berettyán Nándor

Dublin, 1854. október 16. – Párizs, 1900. november 30.

Ír köznemesi család gyermeke. Tizenhét éves korától egyetemre járt, Dublinban, Oxfordban tanult. 1884-ben feleségül vette Constance Lloydot, két fiuk született.

Sikeres lett két gyermekkönyve, *A boldog herceg* és *A gránátalmaház*. Színdarabjai közül máig népszerű *Az ideális férj* és a *Bunbury*. *Salome* című drámáját Londonban sokáig nem játszhatták. Első és egyetlen regénye, a *Dorian Gray arcképe* homoerotikus utalásai miatt hatalmas vihart kavart a viktoriánus Angliában. 1891-ben ismerkedett meg a fiatal lord Alfred Douglasszel, aki miatt perbe keveredett, és a bíróság végül a homoszexuális kapcsolat miatt kétévi börtönre ítélte az író. Szabadulása után 1897-ben Franciaországban telepedett le.

Végző nyughelye a párizsi Père Lachaise temetőben van. 1995-ben a westminsteri apát-ságban ólomablakot avattak tiszteletére. 2017-ben posztumusz kegyelmet kapott.

| fotó: Alfred Ellis fotográfiaja 1892-ből

„Bujaság leánya, csak egy valaki van még, aki megmenthet. Ő az, akiről szoltam. Menj, keresd! Ott ring egy sajkán a galileai tavon és tanítványaihoz beszél.

Betiltott darab

Oscar Wilde és a Salome

A londoni társasági élet népszerű figurája, a közismert dandy, az irodalmi sikereket halmozó Oscar Wilde 1891 végén kezdte írni a *Salome* című drámát. A művet francia nyelven vetette papírra párizsi tartózkodása alkalmával, próbára téve kivételes nyelvtelenségét.

Mint írta, az angol nyelv a „hangszere”, amit használ, de a francia az a hangszer, amit egész életében élvezettel hallgatott, most megpróbálja használni. A darabot felolvasta fiatal francia költőknek, akik csodálattal fogadták. A *Salomé*t a szerző szerelme, az a lord Alfred Douglas fordította angolra, akinek az apja szodómiával vádolta meg az író. Wilde minden józan tanács ellenére rágalmozási pert indított a lord atya ellen, az eljárás végén pedig, 1895-ben (pár héttel azután, hogy a *Bunbury* című darabjával hatalmas sikert aratott), Wilde-ot két év kényszermunkára ítélték.

A drámát – bibliai alaptémája ellenére – áthatja a bűn, az erőszak, a túlhajszolt erotika. Az egyfelvonásos művet a korszak sztárszínésznője, Sarah Bernhardt főszereplésével a londoni Palace Theatre színpadán 1892-ben szerették volna bemutatni. A próbák el is kezdődtek, de a cenzúra nem járult

hozzá a bemutatóhoz, arra a törvényre hivatkozva, amely tiltotta a bibliai személyek színpadi megjelenítését. Wilde a betiltás miatt azzal fenyegetőzött, hogy az angol joghatóságtól menekülve felveszi a francia állampolgárságot. Végül a drámát nem is Angliában, hanem a párizsi Théâtre de l'Œuvre-ben mutatták be 1896. február 11-én. A szerző ekkor már a readingi fegyházban töltötte büntetését az említett per miatt.

A párizsi premier kapcsán Wilde egy barátjának írt levelében így fogalmazott: „Nagy dolog az, hogy a kegyvesztettség és szegény idején mégis művészek tekintenek. Szeretném, ha több örömet találnék benne, de úgy látszik, meghaltam mindenféle emócióra nézve, kivéve az aggodalmat és kétségbeesést...”

Richard Strauss Wilde darabját dolgozta fel a *Salome* című operájában (1905), amely igazi nemzetközi siker lett. A Magyarországon is ritkán játszott színművet először 1906-ban Kolozsváron mutatták be, majd egy évre rá Pesten, a Vigszínházban. Később egy-egy rendezés született Pécsen, Zalaegerszegen, Kaposváron és a budapesti Merlinben. A Nemzeti Színházban most először kerül színre Oscar Wilde drámája.

Baljós világunk

Diana Dobrova rendező

Számomra a Salome egy olyan világról szól, amely még nem áll készen az Örömhírré és annak Hírnökére – mondja Oscar Wilde különleges hangulatú darabjáról Diana Dobrova. A rendezővel a színház, a költészet és a hit összefüggéseiről, a bibliai történet és a mai kor párhuzamáról, a szerepek belső titkáról is beszélgettünk.

A Keresztelő Szent János fejét követelő Salome története ismert a Bibliából, ám színpadi alkotásként Magyarországon inkább Richard Strauss operáját játsszák időről időre. Oscar Wilde színműve nagyon ritkán kerül színpadra. Talán hazájában, Bulgáriában ismertebb darab?

– A *Salomé*t Bulgáriában sem állítják gyakran színpadra. Azért foglalkoztat ez a darab, mert nagyon megragadott Oscar Wilde nyelvének költőisége. Úgy is fogalmazhatnék, hogy számomra ez a mű olyan, mint egy színházi poéma, vagyis a költészet egyfajta magasabb rendű megnyilvánulása, és nemcsak a szavak tekintetében, hanem az általa teremtett atmoszféra miatt is. Ezért nevezem a darab műfaját színházi poémának.

Mi rejtőzik Diana Dobrova számára ebben az „atmoszférában”? A legtöbbeknek a buja hétfátyoltáncot lejtő Salome ugrik be, számos képzőművészeti alkotáson is egy femme fatale, a végzet asszonya látható...

– Másfelől közelítek ehhez a történethez és a darabhoz. Számomra a *Salome* egy olyan világról szól, amely még nem áll készen az Örömhírré, vagyis a Megváltó érkezésére és a Hírnökre, vagyis Keresztelő János prófétára, aki a darabban Jochanán

névre hallgat. A darab fő témái pedig a hit és a szeretet. Örök témák, amelyek különösen aktuálisak a napjainkban uralkodó hitetlenség idején. Wilde művének fő „eseménye” a szeretet eljövételének híre. A szeretetét, amit nevezhetünk az isteni utáni vágyakozásnak is. De amikor a szenvedély szerelemnek álcázza magát, és nem teljesedhet be, amikor a kísértés tiltott tekintete a birtoklás ádáz vágyára összpontosul, akkor a bosszú képét ölti, mert nem lehet elviselni...

A Messiás eljövételét hirdető Jochanán ellenáll Salome csábításának, az anyját, Heródiást fertelmes bűnökkel vádolja.

– Így tehát nem marad más, mint a próféta fejét ezüsttálcán követelni...

A történet kulcsfigurája Heródes Antipász, Júdea ura, aki egy gyenge pillanatában azt ígéri Salomének, hogy bármit kérhet, ha táncol neki. Heródes többször beszél különös érzéseiről – palotájában szárnycsapásokat hall, hideg szél fuvallatát érzékeli, mintha valami baljós előérzet kerítené hatalmába. Ám a tragédia elkerülhetetlen... Ez a baljós előérzet nagyon ismerős érzés, ha saját korunkra gondolunk.

DIANA DOBREVA

A bolgár színházi élet egyik jelentős alakja, színész és rendező. A szófiai Krasztyo Szarafov Színművészeti Akadémián diplomázott. Első rendezését, a *Médeiat* 2006-ban Askeer-díjjal jutalmazták Bulgáriában. 2009-ben

Casanova előadásával részt vett az Avignoni Fesztiválon. 2017 óta főállású rendező a szófiai Ivan Vazov Nemzeti Színházban, rendszeresen dolgozik Plovdiv város teátrumában. Előadásaival járt Németországban, Ausztriában, Angliában, Svájcban, Oroszországban, Romániában, Észak-Macedóniában, Szlovákiában, Albániában, Törökországban is. A Nemzeti Színházban a MITEM-en volt látható az *Odüsszeusz* című rendezése, a Színházi Olimpia keretében pedig Kaposváron a *Selyem* című előadása. Nemrég megkapta az egyik legjelentősebb francia kulturális kitüntetést, a Művészetek és Irodalom Lovagja érdemrendet.

– Igen, beszélhetünk ilyen párhuzamról. A kor, amiben ma élünk, nagyon emlékeztet arra az időre, amikor a darab cselekménye játszódik. Akkor is és most is egy olyan korszakváltó pillanathoz érkeztünk, amikor az embernek az az érzése, hogy ez a világ fokozatosan kezd szétesni és valami alapvető változás érzete uralkodik el rajtunk. Úgy látom, hogy az emberiség eljutott egy olyan ponthoz, amikor azt érzi, hogy nem lehet így tovább létezni. Mintha egy olyan vonaton száguldanánk, amely alatt már nincsenek sínek, és nem tudnánk, hogy hová tartunk. Lehet, hogy le kellene szállni erről a vonatról, vagy újra építeni a síneket, de nem horizontálisan, hanem felfelé. Ahogy akkor is, most is eluralkodott az anyagiség, és kiszorította a szellemet. A fizikai élvezetek megélése során hajlamosak vagyunk megfeledkezni a legfontosabbról...

Segíthet bennünket a művészet?

– Számomra a költészet az a művészet, amely a legközelebb áll Istenhez, és úgy gondolom, hogy a zenéhez hasonlóan a költészet áll a legközelebb az isteni valósághoz. Ez teremti meg azt a vertikális kapcsolatot, ami az embert összeköti Istennel. Számomra ezt jelenti a költészet. Ezért mondtam, hogy ez a darab egy színházi poéma, egy olyan költői mű, amely közelebb visz bennünket Istenhez.

A Nemzetiben tavaly a MITEM-en láthattuk az *Odüsszeusz* című előadást a Színházi Olimpia keretében Kaposváron megnezhették Alessandro Baricco *Selyem* című regényéből készült előadását. Látványában nagyszabású, hangvételében lírai rendezések voltak ezek. Mire számíthatunk a Nemzetiben?

– Mindig erős vizualitásra, különleges zeneiségre töreksem, így lesz ez most is, amit a Nemzeti Színház kitűnő színészeinek eksztatikus színpadi jelenléte teljesít ki. Láttam őket számos előadásban, tudom, mire képesek, és nagy öröm számomra, hogy velük dolgozhatok.

Magyar színházakban az olvasópróba – vagyis az színészek és a rendező első találkozása – többnyire úgy zajlik, hogy a társulat felolvassa a színdarabot, majd a rendező a szöveg elemzésével folytatja. Ön azonban rögtön kísérletezni kezdett a színészek hangjával, megénekelte őket. Ez kifejezetten a *Salome* színpadra állításának különleges megközelítéséből fakad?

– Általában nálam is hosszabb az elemző asztali próbák időszaka, de azért nem tart olyan sokáig, mint számos rendezőnél, akik a darab nagyon részletes elemzésével kezdik a munkát. Én inkább a cselekvés segítségével szeretem felépíteni a cselekményt és a szereplők karaktereit. Ugyanakkor a munkám során rendkívül nagy fontossággal bír a hang. A *hang* alatt persze nemcsak a zenét, illetve azokat a zajokat és hanghatásokat értem, amelyek kívülről határozzák meg a színészek játékát, hanem azt a hangot is, amely a szerepet alakító színész bensőjéből fakad. Mert az emberben megszülető hang számomra sokszor fontosabb, mint az, hogy mit gondol magáról a szereplő.

Önkéntelenül is elárulja magát?

– Így van. A hang vibrációján keresztül a néző is sokkal közelebb tud kerülni a figurához, jobban megérti annak céljait, vágyait, szándékait. A színpadon a hang segítségével, amely az ember belső világából fakad, gyorsabban meg lehet teremteni egy figura teljes karakterét. Ez a módszerem fontos része, és általában így kezdem a próbákat. Előfordul, hogy eleinte nem is tudom megfogalmazni egy figura „jellegét”, viszont a hangján keresztül mélyebben be tudok hatolni a szereplő titkába, a hang ajtót nyithat a szerep titkainak megértéséhez. Hiszen minden szerep egy hatalmas titok, amit a hang által feltárhattunk. Ez a szerep belső hangja. Mindig arra töreksem, hogy a szerep karakterét ne külsőleg kényszerítsem rá a színészre, hanem magán a színészen keresztül teremtem meg. Így, mivel minden ember egyedülálló személyiség, a szerepformálás is órá szabott, egyedi lesz, amit a színész és a hangja, vagy akár a légzése közvetít. Gyakran épp ez határozza meg a szerep jellegét. Számomra a szerep és a színész egyénisége szerves egészet alkot.

KOZMA ANDRÁS

Szerepek, szavak

Salome történetének – a bibliainak és Oscar Wilde darabjának – négy fő szereplője van. Jochanán próféta, aki a Messiás eljövetelét hirdeti, és a Jordán folyóban keresztel. Heródes, Júdea ura és annak felesége Heródiás, akinek a lánya – és Heródes mostohalánya – a szép Salome.

HERÓDIÁS: A lányomnak minden joga megvan ahhoz, hogy Jochanán fejét kérje. Hiszen szidalmazott engem. Gyalázatos dolgokat mondott rám. De lát-szik, hogy Salome nagyon szereti az anyját. Ne engedj, lányom! Megesküdött, megesküdött.

HERÓDES: Hallgass! Ne szólj hozzám... Salome, kérek, térj észhez! Én mindig jó voltam hozzád. Mindig szerettelek... Talán túlságosan is szerettelek. Ezért hát ne kérj tőlem ilyet! Borzalmas, iszonyú, amit tőlem kívánsz. Valójában, azt hiszem, csak tréfálsz. Egy lefejezett ember feje szörnyű látvány, nem igaz? Egy lánynak nem szabadna ilyesmit néznie. Miféle örömöd lenne abban. Semmilyen. Nem, nem, ezt nem akarhatod. Hallgass ide! Van egy smaragdom, egy nagy smaragdom, amivel láthatod azt is, ami messze történik. Caesar maga is ilyen smaragdot visel, amikor a cirkuszba megy. De az én smaragdom még annál is nagyobb. Tudom jól, hogy nagyobb. Ez a világ legnagyobb smaragdja. Elfogadod, ugye? Kérjed tőlem, és én odaadom neked.

SALOME: Jochanán fejét akarom.

HERÓDES: Te nem hallgatsz rám. Nem hallgatsz rám. Hadd mondjak valamit, Salome.

SALOME: Add nekem Jochanán fejét.

HERÓDES: Nem, nem, ezt nem akarhatod. Csak azért mondd ezt, hogy kínozz, mert egész este téged néztelek. Az igaz, hogy egész este folyton csak téged néztelek. A szépséged felzaklatott. A szépséged borzasztóan felzaklatott, és túl sokáig néztelek. De többé nem fogok rád nézni. Az embernek nem szabadna néznie semmit. Sem tárgyakat, sem embereket. Csak tükörbe szabad néznie, mert a tükör csak álcát mutat...

A bibliai történet

Salome története – Keresztelő János legendájának részeként – az Újtestamentum két könyvében Máté (Mt 14,2–11) és Márk (Mk 6,14–29) evangéliumában is szerepel, de Salomé név szerint nem, csak Heródiás lányaként, Heródes Antipász mostohalányaként említik, aki táncáért cserébe Keresztelő János fejét kéri.

Máté evangéliumában ezt olvassuk: „Abban az időben Heródes, a negyedes fejedelem, meghallotta Jézus híretét, és ezt mondta szolgálóinak: »Ez Keresztelő János, ő támadt fel a halottak közül, és ezért működnek általa a csodatevő erők.« Heródes ugyanis elfogatta Jánost, bilincsbe verette, és börtönbe vetette, testvérének, Fülöpnek a felesége, Heródiás kedvéért. János ugyanis azt mondta neki: »Nem szabad együtt élned velem!«

Heródes szerette volna megöletni, de félt a sokaságtól, mert prófétának tartották. Amikor azonban eljött Heródes születésnapja, Heródiás leánya táncolt a társaság előtt, és megtetszett Heródesnek; ezért esküvel fogadta, hogy bármit kér, megadja neki. Az pedig anyja unszolásának engedve így szólt: »Add nekem egy tálon Keresztelő János fejét.« A király elkomorodott, de esküje és a vendégek miatt megparancsolta, hogy teljesítsék kérését. Elküldte embereit, lefejeztette Jánost a börtönben, elhozták a fejét egy tálon, átadták a leánynak, ő pedig odavitte anyjának...”

Márk evangéliumában is megkérdezi a lány az anyját, hogy mit kérjen a táncáért cserébe, és Heródiás válasza az volt, hogy kérje Keresztelő Szent János fejét.

Salome, Heródiás lányának neve először Josephus Flavius művében, *A zsidók története* című könyvében szerepel. A forráskutatások szerint több ókori és középkori dokumentumban Heródiás a lány neve. De nemcsak a neve, a származása is bizonytalan. Az evangéliumok szerint Heródiás és Fülöp leánya, de Josephus Flavius azt írja, hogy Heródiás és Heródes Boethus gyermeke. A Jézus születésekor uralkodó I. Heródes király unokája lehetett.

Oscar Wilde

SALOME

Salomé – MARTOS HANGA | Heródes – TRILL ZSOLT | Heródiás – SZŰCS NELLI | Jochánán – BERETTYÁN SÁNDOR | Námán, a hóhér – KOVÁCS S. JÓZSEF | Narraboth, az ifjú szíriai – BERETTYÁN NÁNDOR | Nátán, Heródiás apródja – MADÁCSI ISTVÁN | Mirjam – NAGY MARI | Tigellinus, a római – BOGNÁR BENCE e. h. | A kappadókiai / Eliezer, zsidó férfi – JAKAB K. TAMÁS e. h. | A núbiai / Ehud, zsidó férfi – KRAUTER DÁVID e. h. | Nazaréus / Elieus / első katona – WINKLER TAMÁS e. h. | Nazaréus / második katona – SÉRA DÁNIEL e. h. | Ráhel / júdeai nő – POLYÁK ANITA e. h. | Rebekka / júdeai nő – BATTAI LILI LUJZA e. h. | Ruth / júdeai nő – SIPOS ILKA e. h.

Díszlet: Mira Kalanova // Jelmez: Marina Raychinova // Zeneszerző: Petia Dimanova // Hangtervező: Yavor Karagitliev // Dramaturg: Kozma András // Sűgő: Gróf Katalin // Rendezőasszisztens: Herpai Rita

Rendező: DIANA DOBREVA

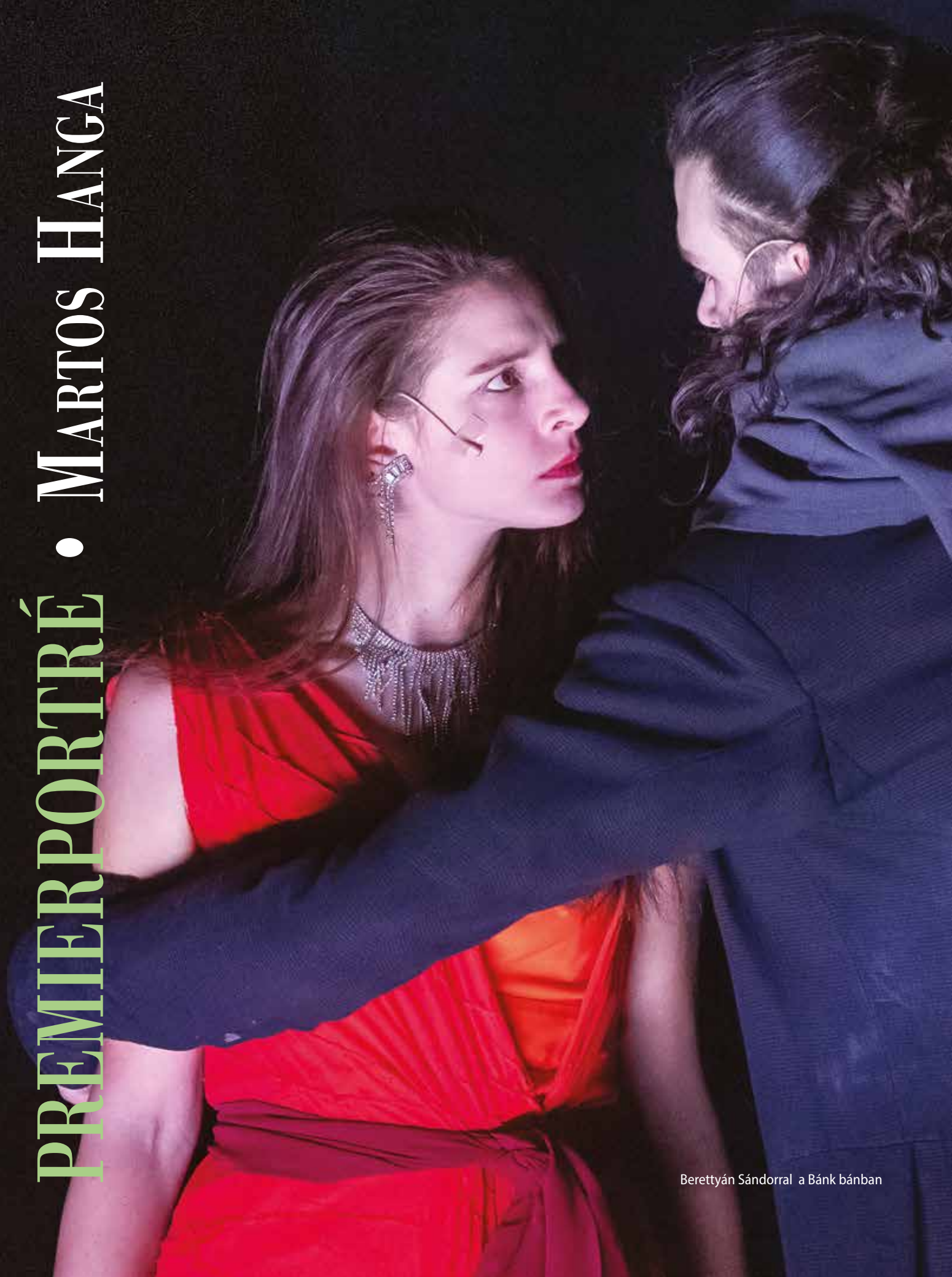
mikor? hol?

PREMIER: 2024. december 13. • Nagyszínpad

További előadások: december 14. – 19 óra, december 28. – 15 óra

| A premierblokk fotóit készítette: Eöri Szabó Zsolt

PREMIERPORTRÉ • MARTOS HANGA

Berettyán Sándorral a Bánk bánban

„**N**agyon szélsőséges érzelmi állapotokat kíván meg a szerep, és gyakran nem valós időben történnek pszichológiai folyamatok, mert a dráma térben és időben is sűrítetten mutatja be az eseményeket. Salome megérez valamit a Keresztelő János szavain és mozdulatain átsejlő végtelen szeretetből...

A közös alkotás vonzásában

Martos Hanga pályaválasztásáról, címszerepekről, megértésről, önismeretről és álmok teljesültéről

Nem a játék lehetősége, sokkal inkább a közös alkotás öröme miatt választotta a színészi pályát Martos Hanga. Már egyetemistaként is több szerepet kapott a Nemzeti Színházban, majd miután 2023-ban végzett, hivatalosan is a társulat tagja lett. Az évad elején két címszerepben is láthatjuk, a műsoron lévő előadásokban pedig több mint tíz kisebb-nagyobb alakítása van. A Salome című Oscar Wilde-dráma próbáinak a kezdetén beszélgettünk.

Ez az évad két címszereppel kezdődik. Az Esthajnal bemutatója már megvolt, a Salome című előadás következik.

– Esthajnal, a Szarka Tamás-féle zenés játék címszerepe az első szereposztás szerint Katona Kingáé, de már nekem is több előadásom volt. Korábban, a hivatalos premier előtt is ment néhányszor közönség előtt, azóta pedig felváltva játsszuk. A Salome próbáit pedig még csak most kezdtük. Egyelőre igyekszem megismerni ezt a meglehetősen bonyolult szöveget és személyiséget. Diana Dobrova, a bolgár vendégrendező értelmezésének köszönhetően olyan lélektani mélységeket is sikerült feltárni, amelyekre eddig nem is gondoltam volna.

Korábban ismerte Salome történetét?

– A bibliai történetet ismertem, de az Oscar Wilde-drámát nem. Persze, amikor megtudtam, hogy megkapom ezt a szerepet, igyekeztem minél hamarabb elolvasni az eredeti művet.

A Biblia szerint Heródiásnak, Salome anyjának az ötlete volt Keresztelő János lefejeztetése, Oscar Wilde drámájában viszont ez Salome kérése, melyet táncáért cserébe Heródes – elhamarkodott esküje miatt – kénytelen teljesíteni.

A próbák előtt máskor is hozzáolvas a szerepekhez?

– Igen, szeretem megismerni az eredeti alkotásokat, most is így történt. Már tavasszal elolvastam a drámát. Valahol tudat alatt egy nyáron át foglalkoztatott, aztán a próbák előtt igyekeztem elengedni mindazt, amit addig gondoltam a szerepről. Nagy meglepetés volt számomra, hogy Kozma András dramaturg, aki tolmácként is részt vesz a próbákon, mindjárt az első alkalomra egy olyan dokumentumgyűjteménnyel érkezett, amelyben benne volt minden lényeges információ a bibliai történetről, az Oscar Wilde-drámáról, a különböző feldolgozásokról, a lehetséges értelmezésekről...

Kristán Attilával az István királyban

Nem riadt meg ettől a lánytól, hiszen a dráma szerint a próféta fejét kéri táncáért cserébe?!

– Kegyetlen kérés ez... Tény, hogy nagyon szélsőséges érzelmi állapotokat kíván meg a szerep, és gyakran nem valós időben történnek pszichológiai folyamatok, mert a dráma térben és időben is sűrítetten mutatja be az eseményeket. Salome megérez valamit a Keresztelő János – a darabban Jochánán néven emlegetik – szavain és mozdulatain átsejtlő végtelen szeretetből, és – én legalábbis így fejttem meg – ebbe szeret bele. A szeretetet összekeveri a szenvedéllyel és a birtoklással. Ahogy a mostohaapja, Heródes Antipász fejedelem, hercegisasszonyként ő is megszokta, hogy minden úgy történik, ahogy ő akarja. Nem tudja feldolgozni a próféta iránt hirtelen fellobbanó szenvedélyes szerelmének a visszautasítását. Nem engedi magához a próféta, de ő csak azért is megcsókolja, akármilyen áron... Tragikus ez az erőszak, de nagyon emberi. Magunkra lehet ismerni benne, hiszen tulajdonképpen az emberiség is mindenben a saját akaratát próbálja érvényesíteni, uralni és kontrollálni az egész világot, és nem venni tudomást arról, hogy vannak nála nagyobb hatalmak is.

Viszont a hétfátyoltánc biztos nagy varázslat lesz!

– Az egyelőre még rejtély. Amikor a dráma értelmezése során odaértünk a lakomán bemutatott tánchoz, azt mondta a rendező, Dobрева, hogy erről majd később beszéljünk...

A tánctanulást néptáncosként kezdte már kiskorában. Gondolom, ez is megkönnyíti majd a felkészülést!

– Szeretem a néptáncot. Édesapámnak köszönhetően Komlón kezdtem el táncolni a Pöndöly Táncgyűttesben. Ő zenét tanítani járt oda. Nagyon jó közösség volt, így én is átjártam hozzájuk. Az egyetemi évek alatt is sokat foglalkoztunk a táncsal, a mozgással, az úgynevezett fizikai színház kifejezési eszközeivel. A nonverbális kommunikáció témakörében komoly képzést kaptunk az egyetemen, mivel az egyik osztályvezető tanárunk, Uray Péter ezen a téren is kiváló szakember.

A tánctudását jól hasznosíthatja az *Esthajnal*-előadásokon is!

– Ott a Magyar Nemzeti Táncgyűttes művészei minden komolyabb táncos feladat. Persze színészként mi is részesei vagyunk ezeknek a jeleneteknek. Szerencsére nem idegen számomra a táncos közeg. Ebben az előadásban nekem talán az jelenti a legnehezebb feladatot – már ami a mozgást illeti –, amikor nyílt színen meghalok, és a táncosok bemutatnak egy gyönyörű koreográfiát *Esthajnal* elernyedő testével. Ez technikailag elég nehéz feladat, mert miközben mozgatnak, forgatnak, emelnek, végig tartanom kell magam, és ennek úgy kell tünnie, mintha a testemben nem lenne erő.

– **Az *Esthajnal* zenés darab. Énekelnie is kell. Gondolom, ehhez is otthonról hozta az alapokat...**

MARTOS HANGA

1999-ben született Pécsen, itt is tanult. Érettségi után egy évig a budapesti Nemes Nagy Ágnes Művészeti Szakgimnázium Színész-képzés kurzusán vett részt. 2018-ban felvették a Kaposvári Egyetem Rippl-Rónai

Művészeti Karának Színművészeti Tagozatára, ahol Kéri Kitty és Uray Péter osztályában végzett 2023-ban.

Első kőszínházi szerepét 2020-ban a Pécsi Nemzeti Színházban kapta, szülővárosában másodéves egyetemistaként a *Csókos asszony* című operettben mutatkozott be. 2021 óta még egyetemistaként kezdett játszani a Nemzeti Színházban, amelynek 2023 óta tagja.

A Nemzeti Színház 2024/25-ös évadában az *Esthajnal*, a *Salome* és a *Liliom* című új előadások mellett számos produkcióban lép színpadra: *István király*, *Bánk bán*, *Kaukázusi krétakör*, *Az ajtó*, *Tündöklő Jeromos*.

– A nagymamám énektanárnő volt. Az édesapám is zenetanár lett, népzeneész. Én fuvolázni tanultam...

Az első színházi szerepe is zenés darab volt!

– Magam is meglepődtem, amikor másodéves egyetemistaként megkaptam a *Csókos asszony* főszerepét!

De volt ennél „elsőbb” is! Az Óz!

– Jaj, az csak egy csoportos gyerekszerep volt. Több mint tíz éve történhetett, talán 2013 lehetett, amikor iskolás gyereket kerestek a pécsi színházban az *Óz, a nagy varázsló* bemutatójához. Azt hiszem, édesapám látta meg a felhívást az interneten, és megbeszéltük otthon, hogy jelentkezhetnék. Jelentkeztem, felvettek!

Ennyi?!

– Már nem nagyon emlékszem a részletekre. Szerettem. Játékos volt.

Lehet, hogy ekkor határozta el, hogy színész lesz?

– Tetszett a színház, de ennek a szereplésnek a pályaválasztásom szempontjából akkor még nem volt különösebb jelen-

Herczegh Péterrel a *Tündöklő Jeromos*ban

tősége. Sokáig nem döntöttem el, hogy érettségi után merre induljak majd tovább.

Szavalóversenyt is nyert. A helyi lap is megírta, hogy a Csorba Győző születésének 100. évfordulója alkalmából rendezett szavalóversenyen első helyezést ért el!

– Azt hiszem, az volt az egyetlen szavalóverseny, amelyen indultam... Akkor ez még nem befolyásolta különösebben a későbbi döntésemet.

Pécsi diákként mint tájfutó is sikeres volt!

– Nem voltak különösebb sportolói ambícióim, de szerettem a mozgást, a természetjárást, gyakran kirándultunk a Mecsekben. Így kerültem gimnazistaként a tájékoztatósi futók csapatába.

Követhette volna az édesanyja példáját is!

– Édesanyám végzettségét tekintve olasztanár, Olaszországban is járt egyetemre. Én is jól beszélek angolul és spanyolul, szerettem volna még több idegen nyelvet megtanulni. Angol szakra is jelentkeztem, ha nem vesznek fel színésznek, akkor lehet, hogy ebbe az irányba indulok. A szüleim minden lehetőséget megadtak nekem és a két öcsémnek a tanuláshoz, de semmit sem erőltettek. Hagyták, hogy magunk döntünk, kedvünk, tehetségünk szerint válasszunk.

Voltak példaképei, akik miatt a színház mellett döntött?

– Több színészt is megnevezhetnék, akiket gyakran láttam a pécsi előadásokon. Szívesen emlékszem rájuk, de senkit sem szeretnék most példaképként kiemelni.

Agón

A nagypapa sem befolyásolta a döntését?

– Az anyai nagyapám, Galkó Bence a Szegedi Nemzeti Színház művésze volt. Egyetlen bábszínházi rendezését láttam gyerekként. Nagy fájdalom, hogy nem láttam színpadon játszani, csak egy felvétel maradt. Sajnos, már nem él... Abban az évben halt meg, amikor érettségiztem. Azt már nem érte meg, hogy színész lettem.

Miért választotta végül a színészetet?

– Először egy diákszínjászó előadás kapcsán fogalmazódott meg bennem, hogy szeretnék én is valami ilyennek a része lenni. Nem önmagában a játék vonzott, sokkal inkább a közös alkotás. A következő állomás a csurgói színjászó tábor volt, ahová később rendszeresen visszajártam, sőt, már csoportot is vezettem, rendeztem is ott. Annak a tábornak az alapítója Ákli Krisztián, akinek a színjászócsoportjába kezdtem járni. Neki is szerepe volt abban, hogy a színészet mellett döntöttem. Elsőre nem vettek fel, a második rostáig jutottam, de akkor már nem akartam elengedni, így aztán érettségi után egy évig itt, Budapesten a Nemes Nagy Ágnes Művészeti Szakgimnázium színészképzőjében tanultam. A következő évben viszont

felvettek kaposvári egyetem Rippl-Rónai Művészeti Karának színészosztályába. A két osztályvezető tanárunk Kéri Kitty és Uray Péter volt.

Ezután következett az első igazi kőszínházi szerep! Hogy lett operettprimadonna?

– Eljött megnézni bennünket Kaposvárra a Pécsi Nemzeti Színház akkori igazgatója, Rázga Miklós és Méhes László, aki a *Csókos asszony* bemutatójára készült, és elhívtak egy castingra, ahol aztán kiválasztottak Pünkösdi Kató szerepére. Ez volt a mélyvíz! Másodéves egyetemistaként főszerepet kaptam. Addig leginkább csak kis próbatermekben elemeztünk drámai helyzeteket, az emberi lélek rejtelmeit boncolgattuk, aztán teljesen váratlanul nagyszínpadon találtam magam.

Szereti az operettet?

– Nem mondanám, hogy az operett a kedvenc műfajom, de örültem a lehetőségnek. Alkalmasnak találtak erre a szerepre, és ez nagy megtiszteltetés volt számomra. Ennek köszönhetően, hogy kiváló mestertől tanulhattam énekelni – Bukszár Márta operaénekes készítette fel erre a szerepre.

Az operett biztos siker! Ráadásul főszerep! A nézőtéren ismerősök, barátok! Nagy élmény lehetett!

– Nagy élmény volt, de ezzel kapcsolatban maradtak bennem rossz emlékek is. A covidjárvány miatt online kezdődtek a próbák. Rengeteg halasztás, egyeztetési probléma adódott. Talán ha két előadásom volt, amikor az egyetemen megsérültem, műteni kellett a térdem. Így az én előadásaim elmaradtak. De a szerepkettőzésnek köszönhetően sikerült műsoron tartani a darabot. Engem az is zavart, hogy eredetileg Méhes László választott ki erre a szerepre, de mire elkezdődtek a próbák, ő már nem volt ott a Pécsi Nemzeti Színházban. Szerencsére Vidákovics Szláven rendezővel is megértettük egymást, és egy remek előadás született. Fontos volt nekem, hogy a szülővárosomban játszhattam, nagy ajándék volt, hogy egy színpadon állhattam azokkal, akiket korábban a nézőtérről figyeltem.

A vidéki évek után hogy érzi magát a fővárosban?

– Pécs és Kaposvár után nem könnyű megszokni az itteni távolságokat, az állandó zajt, a nyüzsgést, a hatalmas forgalmat, a zsúfoltságot, a tömegközlekedést...

Ezért jár gördeszkával?!

– Nemcsak gördeszkázom, időnként biciklizem is...

De Budapesten több színház előadásait is megnézheti. Kihasználja ezt a lehetőséget?

– Nincs túl sok szabad estém, de ha tehetem, megyek más színházakba is. A volt osztálytársakkal mindenképpen igyekszünk megnézni egymás előadásait.

Udvaros Dorottyával Az ajtóban

Minden osztálytársa talált színházat? A kaposvári végzősöknek talán nincs annyi ismerősük, mint a fővárosiaknak...

– Ilyen szempontból fölösleges is lenne az összehasonlítás. A szakmai kapcsolatokra nyilván több lehetőség van Budapesten, mint vidéken. A mi osztályunk különösen nehéz helyzetben volt, mert a Covid miatt a személyes találkozások, a bemutatkozási lehetőségeink megfogyatkoztak. A vizsgaelőadásainkat is csak kevesen nézték meg. Ennek ellenére a tizennégy fős osztályból a többség a pályán maradt, valahol társulati tag lett. Van, aki rendező szakon folytatja tanulmányait, és olyan is van, aki eleve a szabadúszást választotta. Nekem biztonságot jelent a társulati tagság. Mivel egyetemistaként is kaptam már itt szerepeket, bíztam a folytatásban. Természetesen nagyon örültem, amikor tagja lettem a Nemzeti Színház társulatának.

Közben, még egyetemistaként volt egy premierje a Thália Színházban is. Hogy került oda?

– Kelemen József rendezte a Csehov-dráma alapján készült *Ványa bá* előadást. Ő is tanított bennünket az egyetemen, onnan ismert engem. Neki köszönhetem Szónya szerepét, és az

előadás alapján készült tévéfilmet. A 2023 márciusában bemutatott – azóta is műsoron lévő – színházi előadásra épül az a filmfeldolgozás, amit most nyáron forgattunk a többi szereplővel és Fazakas Péter rendezővel. Úgy tudom, januártól láthatjuk majd tévében.

Közreműködőként mit szeretett jobban, a színházi próbákat vagy a filmforgatást?

– Az alapmű ugyanaz, a szereplők is ugyanazok, mégis minden egészen más. Nem a színházi előadásról készült felvétel, hanem egy teljesen új film született. Nyilván minden egészen más a színházban és más a forgatáson. Más a helyszín, a környezet, a technika... Nem sorolom. Talán csak annyit, hogy mivel közeli képeket is rögzít a kamera, nagyobb figyelmet kapnak az apró rezdülések. A színpadi előadás során több az ösztönösség, a filmszerep esetében tudatosabb a színészi jelenlét. Nekem ez is sok újdonságot jelentett.

Megvolt tehát az első filmszerep!

– Ez volt az első nagyobb filmszerepem. Ezelőtt csak egyetlen forgatáson vettem részt. Nagy Anikó Mária és Lukácsy György rendezők *1968 – Egy szerelem rekonstrukciója* című filmjében volt kisebb szerepem, talán ha kétszer látszom a vásznon.

Itt a Nemzeti Színházban a *Salome*-bemutató után mi lesz a következő nagyobb feladat?

– Molnár Ferenc *Liliom* című színművéből Julika szerepe. Ennek különösen megörültem, mert eddig, ha feltették nekem a kérdést, hogy mi az én szerepálmom, akkor azt szoktam mondani, hogy Julika. Januárban kezdjük majd próbálni. Így ebben a színházi szezonban teljesül ez az álmom is.

Mikor csodálkozott rá erre a szerepre?

– Több *Liliom*-előadást láttam, de ami erősen belém égett, az a moszkvai volt.

Molnár Ferenc Moszkvában?!

– A kaposvári egyetemen hagyomány volt, hogy első vagy másodéven egy hétre kimegyünk Moszkvába. Így mi is bejártunk az órákra, esténként pedig előadásokat néztünk. Viktor Rizsakov, a híres Művész Színház tanárának és rendezőnek az ottani színészosztályából alakult társulat mutatta be a Mejerhold Központban – ifj. Vidnyánszky Attila rendezésében – ezt a Molnár Ferenc-darabot. A történetet természetesen korábban ismertem, de ott a szereplők szavát sem értettem, mégis nagyon hatásos volt az előadás. Ez azt is bizonyította, hogy időnként fölösleges a sok szöveg, néha zavaró a sok beszéd...

FILIP GABRIELLA

| fotó: Eöri Szabó Zsolt

PREMIER GALÉRIA

QJÚB

Ázott hajában hét halott bogár ragyog (Mik és Fanni belső valósága)

Radnóti Miklós és Gyarmati Fanni élete alapján a szövegkönyvet írta Vecsei H. Miklós

Játsszák: FRIMMEL JAKAB, HEGEDŰS BORI, MIHALIK ÁBEL, PACZÁRI VIKTOR,
RATKÓCZI HUBA, VECSEI H. MIKLÓS

Közreműködik: Juhász Anna irodalmár

Látvány: Palkovits Edina // Koreográfus: Kondákor Panka // Zenei vezető: Frimmel
Jakab, Mihalik Ábel // Hang: Gál Máté // Vizuál: Palkovits Edina // Fénytervező:
Kiss Lóránd // Színpadtér: Tóth Kázmér és Vecsei H. Miklós // Producer: QJÚB
és iamyank // Súlygó: Kónya Gabriella // Ügyelő: Lovass Ágnes, Géczy István //
Rendezőasszisztens: Trimmel Sándor Ákos

Rendező: VECSEI H. MIKLÓS

BEMUTATÓ: november. 9.

További előadások: november 30. – 15 óra | december 22. – 16 óra |
december 27. – 15 óra • Nagyszínpad

A Nemzeti Színház, a QJÚB és a Petőfi Kulturális Ügynökség közös produkciója.

| fotók: Eöri Szabó Zsolt

„Radnótit nyolcvan éve ölték meg, sokmillió testvérével együtt. Fájdalmasan kevés időnek tűnik ez a nyolcvan év. Ha felszállok a villamosra, több emberrel is találkozhatok, aki már élt, akár kiskamasz volt, amikor ez történt. Leülök velük szemben, lopva néztem az arcukat, és újra és újra felteszem magamnak a kérdést, hogy hol vagyunk most mi ebben az áradatban, mi vele a feladatunk? Az utóbbi években újra a háború lett a világ identitása. Nehéz feldolgozni, hogy a civilizáció több ezer év tapasztalata és két közeli világháború után újra ide jut el. Adná magát persze a gondolat, hogy a háború borzalmáról beszéljünk, de hát erről szól most a világ, mi éppen azt keressük, hogy mi dobog Miklós szívében, amikor a tömegsír szélén még mindig versorokat keres.”

VECSEI H. MIKLÓS

SZÉCSI NOÉMI

„**B**egurul
a darab
legnagyobb
látványos-
sága, maga
a megál-
líthatatlan
és örök
Bodrogi
Gyula.

SAJGÓ SZABOLCS

„**A** szerelem
valóban
rabbá tesz,
a szabadság
tényleg öl?

Ötök

Íme az ötök, hogy miért érdemes megnézni a Nemzeti Színház *Esthajnal* című előadását. Na jó, legyen négy. Mert ha megírnám az ötödiket, ahhoz annyi mindent kellene elmagyaráznom, hogy az már nem férne el ide.

1. Mert olykor úgy érezhetjük, Bollywood a Soroksári útra költözött. Aki látta már az indiai filmipar egyik-másik remekét, tudja: szinte nincs cselekményük, hiszen minden csak a tánchoz és daloláshoz szolgáltat ürügyet, az érzelmek melodramatikus áradása mellett a típusokat megszemélyesítő hősök és hősnők kurta párbeszédei vagy színvonalasan megkoreografált verekedési jelenetekben vagy látványos, tömegeket megmozgató táncokban végződnek. Ebben a 19. századi orosz elbeszélés, a *Makar Csudra* és a 20. századi szovjet film, *A cigánytábor az égbe megy* ihletésére készült darabban egy pillanatra sincs megállás: Blaskó Péter a megjelenésével és fájdalmas monológiájával a magas C-n indít, ami nem sokat ingadozik a játékidő alatt. Kilengés és áradás csakis a magas C felett lesz, de a szereplők eközben is fáradhatatlanul táncolnak. Hát mi ez, ha nem a ferencvárosi Bollywood?

2. Mert a színpadon mindenki lehajtott fejjel, elhivatottan dolgozik: gyerekek, színészek, zenészek, akrobaták, lovak. Nyilvánvalóan nem magától értetődő ennyi embert összehangolni, és ennek logisztikája már önmagában is nagy művészet. Ilyen lehetett, amikor 1868-ban a Budai Nyári Színkörben előadták Bem apó erdélyi hadjáratát és egyszerre hömpölygött a színen a szabadságharcosok csapata meg a muszka sereg. Egyik jelenetben lovasroham indult, a másikban lángba borult a színpad, a harmadikban a szabadságharc csatáit modellezendő petárdákat lődöztek.

Tűzijáték és lovasroham itt éppen nincs, de ez a darab is fel tud mutatni legalább két lovat meg egy Kossuth honvédot (Nyári Oszkár játssza, a hitelesség kedvéért minden színé-

Csillag a csillagok között

„Magyarország igen nagy színházi mozdulata történt ma este”, fogalmazott a bemutatót követően az *Esthajnal* szerzője, Szarka Tamás. Hatalmas és sikeres együttműködés tanúi lehettünk, valóban. „Egy idealizált, romantikus képet akartam festeni, hogy ebben a cigányság a szabadság metaforája legyen”, mondja a rendező, Vidnyánszky Attila. A Nemzeti színészei, a Nemzeti Táncegyüttes táncosai, a cigány Karaván Színház és a Fővárosi Nagycirkusz tagjai „egy nagy csapattá forrtunk össze, ez a legeslegnagyobb dolog.”

Nem kanonizált hagyomány szerint a teremtés hajnalán a láthatókra és láthatatlanokra boruló égen a legragyogóbb csillagot, a fényhordozó arkangyalt megrészegítette saját kiválósága, feledte, ki az egyetlen Úr. Fellázadt a teremtő szavával őt a semmiből életbe szólító Örökkévaló ellen. Az édeni világ meghasadt. Az elsötétült csillag zuhanó repülésében a tudás fája alól hazugságokkal a világ torz olvasatára csábította a Paradicsom lakóit, és a gyönyörű kert pokollá változott. Minden a szívben, a fejben dől el ma is. Kinek hiszek? Kire hallgatok? Melyik út vezet vissza a bennem, a bennünk, a körülöttünk ma is ránk váró édenbe?

Az esti sötétbe hulló földi világ égen legkorábban feltűnő és a hajnal közeledtére legutoljára kihunyó csillag a történelem hajnala óta inspirálja az értelemmel és szabadsággal felruházott, eltévedt embert. Az e csillaghoz és hatásaihoz kötődő sokféle szép fantáziaszülemény igyekszik szelídíteni, otthonossá tenni a ránk boruló beláthatatlan, ismeretlen valóságot.

Jézus családjának kétezer éves hagyományában az *Esthajnal* csillaggal kapcsolatos kultúrtörténeti örökség némileg átalakulva a Názáreti édesanya személyében lelt ott-

szi erejét bevetve) és persze átvitt értelemben rengeteg különféle petárdát is ellődöznek. Mi pedig megrendülten figyelhetjük az egymásra és a feladatokra koncentráló, elszántan teljesíteni igyekvő színészeket, az egész darabot a színen végigmuzsikáló zenészeket, a soha meg nem álló táncosokat, a fegyelmezett gyerekszínészeket és a szelíd, beidomított lovakat.

3. Mert egy ponton begurul ennek a darabnak a legnagyobb látványossága, maga a megállíthatatlan és örök Bodrogi Gyula egy triciklire eskábált trónuson, és akkor valóban megáll majd a levegő. Ebben a pillanatban a szellem erejéről is meggyőződhetünk, mert a Nemzeti 90 esztendőös színésze megszólal, felkel a trónjáról, ellejt egy táncot, eldalol egy énekszámot, mond öt poént, bevilágítja a színpadot, és legalább húsz percen keresztül viszi a hátán az előadást. Kitor a dübörgésszerű nyílt-

honra, mint a világot a sötétségből kiváltó és beteljesítő legyőzhetetlen Nap elősugára. Őt tette az Örökkévalót a látható és nem látható teremtmények egén a legfényesebb csillaggá, az angyaloknak is királynőjévé. Szolgáló fény ő, ha felkel a Nap, sugarai az egyetlen Fénybe simulnak.

Gorkij elbeszélése, a *Makar Csudra* és az orosz film, *A cigánytábor az égbe megy* nyomán Szarka Tamás valami valóban újat, eredetit akart adni. Ezt jelzi a cím és a női főszereplő új neve (az eredetiben Rada). Esthajnal karaktere a hullócsillaggá lett, valamikor legfényesebb arkangyal és a názareti szűz karaktere között ingázik. Csillag, aki mások angyala, és aki ugyanakkor önfényének, szabadságának oltárán másokat feláldozó, elbukó angyal. Elbűvölő lényé szó szerint lebilincseli a férfi főszereplőt, Lujko Zobart. És hogy még a szerelemnél is erősebb szabadságszeretete korlátlan maradjon, egyetlen, igaz szerelmét tudatosan is a rabszolgájává akarja tenni. Életével fizet érte.

Zobar szintén csillag a cigány égen. Az ő legendás alakja is tragikus véget ér. Látja, hogy a szerelem teljesen rabbá tette.

színi taps, és átélhetjük, hogy a hetven évtizeden átívelő pálya előtt hajtunk fejet. Katartikus lesz, ahogy a nézőtér egyszerre fojtja vissza a lélegzetét, egyszerre nevet, egyszerre ujjong, egyszerre emeli tapsra a kezét és egy nagy színész ünneplő közös érzéssé válik.

4. Mert ha hazamegyünk, kíváncsiak leszünk, hogy honnan erednek egyes cselekményelemek, megkeressük Makszim Gorkij *Makar Csudra* című 1892-es novelláját vagy *A cigánytábor az égbe megy* című 1976-os filmet, műalkotásokat olvasunk és nézünk meg. Hogy megnyugodhassunk: ezeket a párbeszédeteket nem Gorkij írta így. Hogy meggyőződjünk róla: tényleg nem a novella és a film anyagának – a színlapon meg nem nevezett – összedolgozójának a fejéből pattant ki, hogy olyasmivel érjen véget ez a darab, amire egy más kávéházban (vagy színházban) azt mondanák, hogy a párkapcsolati erőszak pedesztátra emelése. Hogy megértsük: Gorkijhoz hűen és a szabadság nevében a táncfesztivál autentikusan csak is egy jó kis késsel zárulhat. Amit fergeteges finálé követ.

Ha ez mindaz, amire vágyunk, mindenképpen érdemes végigülni ezt a hatáskeltő koreográfiákban, lendületes zene-számokban, egyéni erőfeszítésekben és tömegjelenetekben gazdag három órát. Hogy melyek az okok, amelyek miatt esetleg nem érdemes megnézni az előadást? Ezeket szerencsére mostanáig már sikerült elfelejtenem.

a szerző író

Szabadság nélkül nem tud élni. Megöli Esthajnal, a számára legkedvesebbet. Zsákutca ez is, mint szerelme döntése vagy mint Ádámé és Éváé hajdanán. Miért is éljen tovább? A zuhanás a hazugság atyjával folytatódik. Esthajnal édesapja, Kosuth katonája megadja Zobarnak a kegyelemdöfést.

A szerelem valóban rabbá tesz, a szabadság tényleg öl? Hogyan homályosulhat ilyen né látásunk, csorbulhat ilyen né akaratum? Honnan ez a hamis tudás? És a szerelem, a szeretet forrászive hogyan találhat vissza kölcsönösen életet fakasztó, tápláló medrébe? Akaratum hogyan gyógyulhat pusztítás helyett ismét csodákat teremtő erővé? A Názareti szeretete tesz szabaddá, még magunktól is, egyedül ő képes minket megajándékozni halált túlélő, igazi önmagunkkal.

Szarka Tamás lenyűgöző zenéje, Gorkijt értőn gazdagító szövege, a rendező sokakat egy csapattá tenni képes álma igen színes, pezsgő és gazdag alkotást varázsolt a Nemzeti színpadára. Fontos üzeneteiből itt csak egyre reflektáltam. Befejezésül egy másik fontos üzenetet még említek. A Fővárosi Nagycirkuszt igazgató Fekete Péter szavaival: „a cigányokra mint lehetőségre és nem mint teherre tekinteni – ezt a komoly gondolatváltást az *Esthajnal* alkalmas lehet elősegíteni”. És ha nemcsak a cigányokra tekintünk lehetőségként, még jobb mindnyájunknak.

a szerző jezsuita szerzetes, író, költő

Macskajáték

Örkény István tragikomédiája –
Orbán Béláné harca a világgal

„E groteszk történet főhőse özvegy Orbán Béláné, s a darab valójában az ő véget nem érő vitája, szájaskodó, alakoskodó, még a hazugságtól sem visszariadó pörlekedése mindenkivel, aki körülveszi: a lányával, a szomszédnőjével, Paulával s legfőképpen az ő München közelében élő nénjével, Gizával. Körömszakadtáig harcol, hogy zűrös-zavaros, értelmetlen és reménytelen szerelmét ráerőszakolja a világra. Megvan benne minden, amire az ember képes: egy piaci kofa nagyszájúsága és egy görög tragika fensége. Mit is tehetne mást? Orbánné a természet törvényei ellen harcol, mert semmibe veszi az öregséget, és hadat üzen a halálnak” – írta Örkény István a *Macskajáték* című tragikomédiája elé.

– A szerelemtől ez a hölgy, aki már hatvan fölött van, egyszer csak elkezd úgy viselkedni, mint egy kamasz lány, és ebben van valami fájdalmasan szép. Nem szirupos történet, Örkény bölcs humora szövi át – mondja Udvaros Dorottya, aki Orbánnét alakítja a Nemzeti Színház előadásában.

Szász János rendező szerint, ha az ember mindig beletörődne abba az élethelyzetbe, amiben van, és megelegedne vele, akkor semmi nem változna, és nem is hinne abban, hogy változhat még az élete. – Ez fontos. A darab szerint megéri nyugtalannak lenni és nem elfogadni a dolgokat. Legfeljebb eljön a kijózanodás pillanata ebben az örült versenyfutásban. Orbánné folyton rohan, és a végére bizony elfárad. Rá kell jönnie: lehet, hogy ez volt az utolsó esélye az életben, hogy még egyszer valami fontos történjen vele...

A *Macskajáték* először regényként jelent meg 1965-ben. A színpadi változat ősbemutatója 1971-ben Szolnokon volt, pár hónap múlva pedig a Pesti Színházban került színre, Sulyok Mária és Bulla Elma főszereplésével. Mindkettő rendezője Székely Gábor volt.

A *Macskajáték* a Nemzeti Színházban kiváló művészek jutalomjátékára teremt alkalmat, és iga-za van ezúttal is Sulyok Mária jövődölésének: „a *Macskajáték* talán mást jelent majd, megváltozhat a darab hangvétele, üzenete is, de a siker nem pártol el tőle. Orbánné mindannyiunkat túléli.”

Udvaros Dorottya, Gyöngyössy Katalin

Örkény István

Macskajáték

Orbáné – UDVAROS DOROTTYA m. v. | Giza – GYÖNGYÖSSY KATALIN m. v. | Egérke – NAGY MARI | Csermlényi Viktor – BLASKÓ PÉTER | Paula – TÓTH AUGUSZTA | Illus, Orbánné lánya – SZILÁGYI ÁGOTA | Józsi, Orbánné veje – MADÁCSI ISTVÁN | Cs. Bruckner Adelaida – TÍMÁR ÉVA m. v. | Pincér, Schwester – FÜLÖP TAMÁS m. v.

Zongorán közreműködik: Károly Katalin

Díszlet: Vereckei Rita // Jelmez: Szakács Györgyi

Rendező: SZÁSZ JÁNOS

mikor? hol?

december 2. – 19 óra • Gobbi Hilda Terem

december 15. – 15 óra • Gobbi Hilda Terem

A mű a Proscenium Szerzői Ügynökség engedélyével kerül előadásra

ELŐADÁS-AJÁNLÓ

Mennyei szép rózsza

A Fabók Mancsi Bábszínház Mária-misztériuma

Színházunk vándorszínházként működik 2009 óta, jó ideje zsámbéki székhellyel, kőhajításnyira a Zsámbéki Öregtemplom romjaiban is fenséges falaitól. E szakrális tér közelsége hívta elő belőlünk egy misztériumjáték megteremtésének vágyát. A templom jobb apszisában, a folyamatosan pusztuló kövek felszínén száz éve még látható volt egy Kőpönyeges Mária-freskó. A Szűzanyácska személyes életünkben és a magyarság életében is meghatározó, nem volt kérdés számunkra, hogy a szakrális bábelőadásunk az ő személyéhez fog kötődni. Aki ismer minket, az tudja, hogy általában népi forrásokból, gyűjtésekből táplálkoznak előadásaink.

A Mennyei szép rózsza előadásunk esetében is így tettünk, hiszen lenyűgöző a látomásos szakrális szenténekeink, és a Szűzanyácskát szeretve tisztelő népmesei gyűjtések, legendák tárháza. Misztériumjátékunkban archaikus népi imádságaink, szent énekeink és legendáink idézik meg az Istenszülő Szűzanya alakját. Előadásunkban a népi éneklés, mesemondás, bábmozgatás és élő hangszeres zenélés együttes jelenléte alakítja az eseményeket úgy, hogy a szentséges történetben a humor is fel-felfénylik – hiszen a néplélekben e kettő elválaszthatatlan egymástól. Játékunkban Szűz Mária a fogantatástól kezdve, fia keresztthalán át eljut a mennybemenetelig. A végén megemlékezünk Szent István királyunkról is, aki halála előtti utolsó napjaiban felajánlotta országunkat a Szűzanyának, ezzel még nagyobb ünneppé

avatta augusztus 15-ét, Nagyboldogasszony napját, hiszen megalapozta a Regnum Marianum eszmét, amely szerint Magyarország Mária országa. A magyar nép lelkében nagyon szép helyet foglal el az Istenszülő, Napba Öltözött Szűzanya, de erős tisztelet és szeretet övezi szerte a világban. Azok az alkalmak, amikor szakrális térben, esetleg egy-egy Mária-ünnephez kötődve „szent időben” adhatjuk elő misztériumjátékunkat, igazán kedvesek a szívünknek. Ilyenkor a közönséggel való találkozás zárandoklatszerű élménnyé válik, s megtisztítja a lelkünket.

FABÓK MARIANN

Mennyei szép rózsza

Szereplők: NAVRATIL ANDREA, FABÓK MARIANN, KERESZTES NAGY ÁRPÁD, FEJÉR SIMON PÁL

Tervezők: Csilléry Orsolya, Fenyvesi Gábor, Grosschmid Erik, Palya Gábor, Mészáros Gábor

mikor, hol?

december 8. – 19 óra • Gobbi Hilda Színpad

december 28. – 15 és 19 óra • Gobbi Hilda Színpad

14 éven felülieknek ajánljuk | a Déryné Program előadása

Tündérlaki lányok

Egy pesti mese a szerelemről és a tisztességről

„A *Tündérlaki lányok*... színház, de csak annyira, amennyire egy színpadra gondolt műnek kikerülhetetlenül színháznak kell lenni. Festék, kosztüm, díszlet: a külsőséges színházból benne a legkevesebb, éppen annyi, mint amennyi a leíró jellemzéshez kell. A hatásnak minden eszköze egyébként az őszinteség, az érzés, a mély érzés, ami alól a publikum nem tudja kivonni magát. A publikum nem tudja, mi fogja meg úgy a darabnál. A mese? Heltai nagy egyszerűségénél fogva minden rendű hallgató elérti meséjét...” – írta a Nyugat 1914-ben Heltai Jenő darabjának bemutatójáról. És a *Tündérlaki lányok* kellemesen pesti, derűsen polgári, drámaian mai történetét 110 éve játszó a magyar színházak. A négy lány életén keresztül olyan örökérvényű témákról mesél nekünk a szerző, mint a családi iránti hűség, a szerelem, a tisztesség vagy akár a társadalmi beilleszkedés...

Shogy mi ez a mese? Boriska, a legidősebb nővér jószándékúan segíti édesanyját és három lánytestvérét apjuk halála után, amit szerettei nemhogy kegyesen elfogadnak, de el is várnak tőle. Miért is ne várnák el? Boriska egy gazdag báró kitarottja, tehát könnyű élete van, tehát legyen önfeláldozó. Boriska áldoz is a család oltárán kitarotán és hűségesen mindaddig, amíg be nem lép életébe a nagybetűs Szerelem. A gazdag úr helyett, akin keresztül az egész család „jólétét” biztosítaná, Boriska választotta egy szegény újságíró...

Heltai Jenő

Tündérlaki lányok

Özvegy Bergné – LOSONCZI KATA
| Boriska – ERDÉLYI TIMEA | Olga –
TARPAI VIKTÓRIA | Mancsi – GULYÁS
GABRIELLA | Sári – VAS JUDIT GIGI |
Malvin néni – KOLTI HELGA | A báró –
IVASKOVICS VIKTOR | Pázmán Sándor
– HAVASI PÉTER | Petrenczey Gáspár
– JANKA BARNABÁS | Pista – KÁRPÁT
BARNABÁS

Dramaturg: BERCZKI ÁGOTA //
Díszlet: CSIKI CSABA // Jelmez: CS. KISS
ZSUZSÁNNA

Rendező: BAKOS-KISS GÁBOR

mikor? hol?

december 11. – 15 és 19 óra

Goobi Hilda Színpad

A *Déryné Társulat* előadása

| fotó: Tuszinger Károly

Betlehemi pásztortánc

Berecz András és barátai – adventi műsor mesével,
népzenével, pásztortáncsal

Az újszülött Megváltónak nem csak a csillagvizsgáló, kincses három mágus, de az előttük járó pásztorok is ajándékot vittek. Egymást vidáman ébresztgetve, szent hajnalon, angyali hívószóra, szép jövőt remélve, erős várakozásban. Kinek miye volt, azt vitt. Ez báránykát, az sajtocskát, amaz furulyaszót, ám az egyik, üres kezű, kinek a betlehemes játékokban „Csintalan” a neve – táncot! Micsoda ajándék!

Berecz András így elevenítette fel egy régi karácsony emlékét: „Egyszer épp Gyimesben jártam, közlőrl láttam a karácsonyi készülődést. Hasították a fát, készült a tüzelő, a bogos fákat viszont kiválogatták, külön tették. Kérdeztem, miért? Azt mondták, azért, mert ezek tartják legtovább a meleget, és ezeket rakják az éjfél mise idején a tűzre. A tűz nem tud könnyen beleharapni a rostokba, így ezek a fák az otthon melegét, szeretetét, összetartását is jelzik. A család egyben marad. Mára természetes, hogy szétszóródunk, de az ünnep örök természete egybe szólítja a családokat. Kiterjedt rokonságban ez sokszor nehéz. Aki ebben él, pontosan tudja, mit jelent, amikor láb alatt a kicsik bújócskáznak, a poharak felett felnőttek beszélgetnek, az öregek pedig az ágyon fekvve el-elalszanak. Ha az otthon kikötő, akkor az ünnep világítóröny. Tán a karácsony leginkább.”

Ezen az estén mesékkal, pásztorok zenéjével, táncával, népi egyházi énekekkel indulunk útra, hogy Betlehem pusztájában feltaláljuk a kisedd Jézust.

Betlehemi pásztortánc

Közreműködők:

BERECZ ANDRÁS – mese, ének

SZERÉNYI BÉLA – furulya, tárogató, citera

APPELSHOFFER JÁNOS –
pásztortáncok

a PENDELY ÉNEKEGYÜTTES-CSALÁD
tagjai SZEBENYI JUDIT vezetésével

mikor? hol?

december 15. – 17 óra • Nagyszínpad

| fotó: Éder Vera

Nincstelenek

„Már elment a Mesijás?” – Borbély Szilárd regénye
színpadon

A tragikus hirtelenséggel tíz évvel ezelőtt elhunyt költőnk, Borbély Szilárd első és egyetlen regényének atmoszférájához hűen Botos Bálint rendezésében is elsősorban a szabadság hiányának és kétségbeesett keresésének lehetünk tanúi. Egy olyan közegben, egy olyan faluban, amely fél, de biztonságot is ad, amely emlékszik, de könnyen felejt. Egyszerre reális és mesészerű, reménytelen és reményteljes, kegyetlen és érzékeny.

Borbély Szilárd egy alföldi kis falu nagyon is földhözragadt valóságát írja meg egy küszködő család történetén keresztül, miközben ez a világ magába foglal egy sokrétű, összetett világot is: a falu alatt áramló titokzatos folyókat és talán egész Kelet-Európa elfeledett, nélkülözött, küszködő szegényeit. A naturalizmus olyan könnyedséggel fonódik itt egybe a költészettel, ahogyan az Alföld csendjébe rejtőző mítoszok keverednek el a kocsmák vendégeinek vad káromkodásaival.

Megszokhatatlant és teljesen megszokottat, egyszerre banális, mégis rendkívüli világot teremt Borbély. Otthont teremt. Ismerős, nehéz otthont. Ez köszön vissza a színpadról is.

„Botos Bálint megtalálta a módját, hogy mindenki kapjon valamit, amit hazavihet magával az előadás után. Legyen ez egy rég hallott kifejezés, egy a nézőben is felmerülő emlék, egy feltépett seb, egy pofon, egy felismerés. Legalább egyszer mindenkinek látnia kell a Csokonai Nemzeti Színház produkcióját. A *Nincstelenek* tipikusan olyan bemutató, aminek időt kell hagyni, hogy meg tudjuk emésztetni, talán érdemes lehet többször is megnézni. Fájni fog, de hasznos lesz” – írta az előadásról a Revizor kritikusa. A darab szerepelt a 2024-es kaposvári Országos Színházi Találkozó programjában.

Borbély Szilárd

Nincstelenek

Mnemoszüné – SZÉP EVELIN | Fiú – KOMLÓDY MÁRK | Anya – HAJDU IMELDA | Apa – PÁL HUNOR | Lány – SZÁSZ GABRIELLA | Máli – TOKAI ANDREA | Nagyapa – DÁNIELFY ZSOLT / GARAY NAGY TAMÁS | Küldött – PAPP ISTVÁN | Falusiak – FARKAS ZOLTÁN, STEUER TIBOR, SZÁMADÓ BARNA

Zeneszerző: Bakk-Dávid László // Jelmez: Bajkó Blanka Alíz // Díszlet: Golicza Előd // Dramaturg: Dálnok Réka

Rendező: Botos Bálint

mikor? hol?

december 17. – 19 óra
Gobbi Hilda Sznpad

A trójai nők

Aminek nem lett volna szabad megtörténnie

A 20. században, a világegések árnyékában kitüntetett figyelmet kaptak Euripidész úgynevezett „háborúellenes” drámái — a *Hekabé* és *A trójai nők* —, amelyekben a szerző a legyőzött fél oldaláról, azon belül is a nők szemszögéből láttatta a háború okozta értelmetlen emberi szenvedéseket. Szabó K. István rendező most, a 21. század újabb háborús kihívásainak kellős közepén *A trójai nők* Sartre- és Illyés Gyula-féle átírata nyomán négy nő sajátos nézőpontjából mutatja be a Trója esztét követő eseményeket.

A Csokonai Színház előadásában érzelmi és racionális síkokat ütököztetve kapunk képet arról, aminek nem lett volna szabad megtörténnie, mégis elkertülhetetlennek bizonyult, mert az Istenek önző játékaiban kockát vetettek, és így vagy úgy, de Trójának vesznie kellett. Az előadásban a mai helyzetre is reflektálva az idő fellazul, majd teljesen feloldódik, és a történelem nagy olvasztótégelyéből kísértő hangok, képek segítségével utal az örökké érvényesnek bizonyuló tűzre, megannyi füstölgő romra, mert a hiúság Helénája újabb, pusztításban gyönyörködtető hadjáratokra sarkall, s nincs az a férfi, aki ellenállna a csábításának. Miközben a halál csendjében „hangot csak a trójai nők adnak”.

„Euripidészt a nők sorsa érdekelte, a háború passzív elszenvadóinak fájdalma, a vesztes nézőpontja. Jean-Paul Sartre (Illyés Gyula szerzőtársá emelt fordításában) ennek örök igazságát sűrítette az eredetnél lényegesen rövidebb, lényegibb drámává, amely nem is valós színpadi helyzetek, inkább kesergő monológok sora. (...) Ez jelenti a rendező számára a nehézséget is, amit Szabó K. István itt jó érzékkel és kiváló színészekkel a javára fordított. Mert a debreceni előadás erejét a mélyen őszinte, pontos, sallangmentes színészi alakítások sora adja” – írta a kultúra.hu az előadásról.

Euripidész – J-P. Sartre – Illyés Gyula

A trójai nők

Hekabe – RÁCKEVEI ANNA |
 Andromache – FÁTYOL KAMILLA |
 Pallas Athéné / Heléna – SZÉP EVELIN
 | Poszeidón / Menelaosz – NAGYIDAI
 GERGŐ | Kasszandra – HAJDU
 IMELDA | Talhybiosz – TOKAI
 ANDREA |

Karvezető – Vékony Anna

Zeneszerző: Ovidiu Iloc // Dízlet: Antal
 Csaba // Jelmez: Kiss Beatrix

Rendező: SZABÓ K. ISTVÁN

mikor? hol?

december 18. – 19 óra • Nagyszínpad

| fotó: Éder Vera

„Egy turnéelőadásban mindig van improvizáció”

Berettyán Nándor a „tájéloásokról”, közös és eltérő kulturális kódokról és arról, amikor mi vagyunk az egzotikumok

Szentpétevártól Antalyáig, Gyulától Aradig turnézott már – hol színészként, hol az általa rendezett előadásokkal. Berettyán Nándorral a Nemzeti Színház különleges missziójáról, a tájelőadásokról és meghatározó jelentőségű külföldi vendégszereplések kihívásairól beszélgettünk.

„A Nemzeti Színház nem budapesti, nem városi színház, hanem az egész nemzet színháza” – Vidnyánszky Attila igazgató sokszor hangsúlyozza ezt. Milyen jelentéssel bír ez a társulat tagja – színésze, rendezője – számára?

– Ennek egyfelől van egy eszmei oldala, hiszen ez az ország legrégebbi színháza, aminek a megszületése és a múltja szorosan összefügg a nemzettudatunkkal. Szólni kell a városhoz, a vidékhez, az értelmiséghez, a diákokhoz, mindenkihez, emellett pedig jelen kell lenni a nemzetközi térben is, ahol a magyar kultúrát méltón

A Csíksomlyói passió Csíksomlyóban, a „Nyeregben”

kell képviselni. Másfelől van egy konkrét jelentése is: arra kell készülnünk, hogy sokat utazunk. Külföldre, vidékre, a határon túli magyar közösségekhez.

Voltak emlékezetes, fontos élmények?

– Minden vendégjátéknak megvannak a maga élményei. Elmenni a törökországi Antalyába a *Körbinta* című előadásunkkal, egy muszlim országba, belepillantani abba a kultúrába, különleges tapasztalat. Ellátogatni Debrecenbe a Deszka Fesztiválra *Aszúgó* című darabbal, amit én írtam és rendeztem, abba a városba, ahol félig felnőttem, ahová drámatagozatos gimnáziumba jártam, nagy izgalommal járt. A világszínház közepében voltunk a szentpétervári Színházi Olimpián, ahová a *Rocco és fivérei*t hívták meg, Bulgáriában bemutatni egyik nemzeti drámánkat, a *Bánk bánt*, figyelni, értik-e és mi jön át belőle – nagy a várakozás az emberben. Ezek mind meghatározó élmények.

A színházi szakzsargonban tájelőadásnak nevezik azt, amikor egy produkció az anyaszínházból kimozdul, újabban turnének is nevezik, még akkor is, ha csak egy külső előadásról beszélnek. Milyen tapasztalatai vannak a „tájelőadásokról”?

– Azt azért be kell vallani, hogy mind a színháznak, mind a társulatnak sokkal fárasztóbb egy tájelőadás, mintha a saját színházunkban játszanánk. Az utazás, az új tér, a szokatlan körülmények, az alkalmazkodás mind nehezítő körülmény.

Viszont a tapasztalatok, a találkozások ezt a legtöbb esetben bőven felülírják. Nekem az egyik legnagyobb élményem ilyen szempontból a Déryné Társulattal volt Mátraderecsken. A Nemzeti Színház szakmai partnerségével működő Déryné Program éppen azért jött létre, hogy kis településekre, falvakba is eljussanak előadások. Az általam rendezett *János vitézzel* vendégszerepeltünk, és az előadás előtti próbán a művelődési házban odajött egy idős hölgy, hogy mi is lesz itt? Elmeséltük, hogy egy előadás, mire ő azt mondta, hogy soha életében nem volt még színházban, de most biztosan eljön. El is jött, a végén pedig könnyes szemmel gratulált. Egy másik emlékezetes tapasztalatom a *Csíksomlyói passió*hoz fűződik, amiben Jézust alakítom, egyik fontos szerepem. Ennek az előadásnak különlegessége, hogy van egy otthoni, kőszínházi, és egy szabadtéri, utazó verziója. Az előbbit kétszáz, a másodikat akár több ezer embernek játsszuk, a csíksomlyói búcsú helyszínén, a nyeregben huszonegzen látták. Ezen a szakraális helyen eljátszani Jézust, életem rendkívüli ajándéka volt. Jártunk aztán a *Passió*val a kolozsvári Magyar Színházban, ahol a színpad olyan kicsi, hogy nem fértek fel a díszleteink, nem használhattuk a helyszínváltásokat látványosan és dinamikusán segítő forgószínpadot és még egy sor „kompromisszum” nehezített minket. Mégis úgy éreztem, az egyik legjobb előadásunk volt a több mint félszázból, amit eddig a Nemzetiben vagy turnén játszottunk. Hogy miért? Ki tudja? Talán pont azért, mert szinte „lecsupaszítva” kellett előadnunk a darabot, talán magával ragadott minket az erdélyi közönség érdeklődése, rokonszenve. Vagy a megváltozott körülmények különösen koncentrálttá tettek mindenkit, és a sok kihívás „összerántotta” a produkciót. Ezek a pillanatok felülmúlhatatlanok.

Volt olyan élménye is, amit talán szívesen elfelejtene...

– Akad ilyen is. Két különböző előadással is úgy jártunk, hogy úgynevezett összművészeti fesztiválra hívtak meg bennünket, ahol a szomszédos színpadon koncert ment. Na, hát mind a két ilyen alkalom értékelhetetlen volt. Ott a második

II. Endreként a Bánk bánban. Az előadást láthatták Bulgáriában a plovdivi nézők, Aradon feliratozás nélkül is értették a színészeket, most pedig Isztambulba készül a társulat.

percben lehetett tudni, hogy veszítettünk. Illetve egyszer a *Psychét* játszottuk Esztergomban. Az az előadás úgy indult, hogy én már bent voltam a díszletben, miközben a nézők jöttek be, majd egy fényjelzésre el kellett kezdenem egy verssel az előadást. Ami otthon rutinból ment, azt Esztergomban elrontottam. Hét-nyolc perccel hamarabb belekezdtem, és nemhogy a nézőtér nem volt kész, de a többi színész kolléga sem, valaki még a sminkben ült... Az kellemetlen volt...

Ebből is érezzük, mennyiféle kihívásra kell felkészülnie a színésznek, a társulatnak, ha kimozdul egy előadás. Mi a legfontosabb ezek közül, amire készülni is lehet és kell?

– A legmarkánsabb változás a tér. Mindig az adott színház méreteihez és technikai apparátusához kell adaptálni az előadást. Valahol süllyedő nincs, valahol forgó, valahol fele akkora a színpad. Idegen helyen különlegesen fontos az úgynevezett lejárópróba, amikor végigmegyünk a darabon. Egy előadás minden momentumra le van rögzítve, ki van számítva, kinek, mikor, hol kell lennie, honnan hová kell érkeznie, ehhez vannak beállítva a fények és a többi. Ha kisebb a tér – általában ez szokott lenni a helyzet – mások lesznek a távolságok, rövidebb

az idő, amíg A-ból B-be érünk, nem a megszokott tempó jut egy-egy mondatra, más hangerőre kell átállni és így tovább... Ilyenkor új végszavakat, új mozgásokat kell tanulni nagyon rövid idő, általában egy próba alatt. Hiszen egy turné úgy zajlik, hogy este érkezünk, másnap délelőtt próba van, este pedig előadás, másnap utazás haza. A saját épületét, színpadát mindenki centiről centire ismeri, ami azért hatalmas biztonságérzetet ad. Tájélohadáson ez nincs meg, a szabadtéri előadás meg, mondanom sem kell, megint csak egy teljesen más kategória. Az *István király* rendezésemet, ami a Gobbi Hilda Színpadon megy a Nemzetiben, nyáron Gyulán a hatalmas várfal tövében lévő tószínpadon játszottuk.

Fel lehet erre készülni?

– Azt hiszem, hogy éppen az a legizgalmasabb benne, hogy száz százalékgig biztosan nem. Természetesen törekszünk arra, hogy minél jobban tudjunk igazodni az új körülményekhez, sok mindennel számolunk is, de a helyszínen biztosan lesz valami, amit csak ott és akkor lehet és kell megoldani. Ezekben a turnéelőadásokban mindig van valamennyi improvizáció – ez teszi izgalmassá.

A *Bánk bán*, amelyben II. Endrét alakítja, októberben Plovdivban járt egy kis nemzetközi fesztiválon, Aradon a magyar napok keretében volt látható, decemberben pedig Isztambulba készül az előadás. Mennyiben más egy külföldi vendégjáték, kezdve attól, hogy a közönség jó eséllyel csak feliratokból érti majd az előadás szövegét?

– Ez leginkább az előadás ritmusát változtatja meg. Az, ahogy a közönség él az előadással, az ő reakcióik, csöndjeik is a darab részévé válnak. Ez a ritmus idővel minden előadásnál be is áll, és az ember számít is rá, hogy ezután a mondat után lesz egy nevetés, vagy ott lesz egy csend. Külföldön ez a fajta rutin is teljesen felborul.

És ha a fogadtatás esélyei felől nézzük? A *Bánk bán* nemzeti, történelmi drámánk, de Plovdivban ez a történet csak egy a sok közül. Katona darabját Aradon kisebbségben lévő magyar közönségnek játszották, és utaznak az előadással Isztambulba is...

– A színész dolga, hogy minden körülmények között a maximumon teljesítsen, függetlenül a nézőtér felől érkező jelektől. Ugyanakkor nagyon érdekes elképzelni, mit gondolhatnak a nézők. Kisebbségi magyarok számára a Nemzeti Színház, de bármilyen magyar társulat fellépése ünnep, kiemelt esemény, az identitásukat érintő alkalom, ilyenkor a közös kulturális kódok működésbe lépnek – értjük egymást. Egy nemzetközi fesztiválon fellépni, ahol a közönség egy része vájtfülű, ingyenc, sokat látott szakmabeli, fontos a formanyelv, az esztétika, a kritikusok azt nézik, mi az újítás. A bolgár vagy isztambuli néző számára pedig egy magyar előadás bizonyos értelemben egzotikum, valami különleges, távoli és éppen ezért érdekes. De fontos az is, hogy a jó művek és a jó előadások az eltérő kulturális viszonyok között, idegen nyelvi környezetben is foghatók, hiszen szereplői archetipusok, fordulataik ismertek – a szerelem, az ármány, a hűség, a hősiesség mindenhol ugyanúgy „működik”...

A vendégjátékok nemcsak színészként érintik, hanem rendezőként is. Volt már turnén *A sűgő* és *az István király* is. Rendezőként hogyan lehet alkalmazkodni a hazaitól eltérő körülményekhez?

– Ahogy én látom, ebből a szempontból nincs nagyon különbség: az ember „mindenre” felkészül. A színház műszaki stábjának tagjai már előre pontosan felméri a paramétereiket, és tájékoztatják a rendezőt, hogy mekkora lesz a színpad, milyen lehetőségek vannak, megpróbálom kitalálni a megoldásokat előre, aztán odamegyünk, és kiderül, hogy a nagy

része nem lesz jó, úgyhogy ott, a helyszínen kell a helyzeteket újragondolni. Rendezőként persze azt szeretném, ha az előadás úgy valósulna meg, ahogy eredetileg elképzeltem, ahogy azt a kollégáimmal létrehoztuk, de el kell fogadni, ha a körülmények ezt nem mindig teszik lehetővé. Ilyenkor arra kell koncentrálni, hogy a lehető legteljesebb élményt nyújtsuk a közönségnek. Amikor én a MITEM-re, a Nemzeti Színház nemzetközi fesztiváljára érkező előadásokat nézem, ugyanígy vagyok ezzel. Azt fogadom be, amit éppen akkor látok, az hat rám, azt élvezem, az okoz katarzist. Persze, én azért tudom, hogy ez mekkora plusz melő...

ÚR MÁTÉ

| fotó: Eöri Szabó Zsolt

2017 novemberében a *Krokodil* című előadással járt a Nemzeti Szentpéterváron | fotó: Kornya István

Angelo (Funk Pál) 130 éve,
1894. január 31-én született Budapesten,
és ötven éve, 1974. december 13-án
hunyt el Budapesten

Fotó: Angelo

Funk Pál, művésznevén Angelo volt az egyik legnépszerűbb és a legismertebb magyar fotográfus a két világháború között. Híre a határon túlra is eljutott: fényképeit mértékadó magazinok közölték Európában és az Amerikai Egyesült Államokban. Pályáját az első világháború után kezdte: másfél évig Székely Aladár első segédként dolgozott. Kiváló német, francia és angol fényképészeknél tett rövid látogatásai során megismerkedett a portréfényképezés legújabb törekvéseivel. Első műtermét 1919-ben nyitotta meg a Vilmos császár út 14. számú házban; innen 1928-ban a Váci utca 24.-be költözött. Ameddig a politikai helyzet megengedte, Párizsban, Nizzában és Amszterdamban is fotografált. A második világháború éveiben zsidó származása miatt már nem ő csinálta a sztárfotókat. Műtermének államosítását (1951) követően, a Fényszöv dolgozójaként pedig egészen másfajta munkákkal bízták meg. Igaz, jó ideig sztárképek sem készülhettek. Míg a megélhetésért robotolt és igazolványképeket készíthetett, saját művészi munkájában a szürrealizmus, később az absztrakt fotográfia felé fordult, 1955-től közel egy évtizeden át öt világrész több mint 300 kiállításán szerepelt képeivel.

Egyik legelkesebb barátja és híve, Szenes Béla drámaíró, a Színházi Élet című hetilap szerkesztője így méltatta: „*nincsenek sablonjai, unalmas kliséi; a pillanat művésze ő – megállítja a folyton változó arcnak legjellegzetesebb pillanatát*”. Szenes egyébként *Végállomás* című darabjában, melyet 1923-ban a Renaissance Színház mutatott be, színpadra is vitte a mester alakját.

Angelo műtermét nemcsak egyedülálló portréi miatt keresték fel, a jelentős színházi bemutatók emlékezetes pillanatait is az ő kamerája örökítette meg. Váradi Aranka szavai 1920-ból azonban sok mindent elárulnak: „*Azt hiszem, versenyen kívül állanak ma Angelo képei, és legnagyobb örömem az lenne, ha mindig vele fotografáltathatnám magam, de sajnos az nálunk, nemzeti színházbeli színészeknél nagyon nagy áldozat*.” Azután valamelyest javult a gazdasági helyzet, s találunk néhány olyan Angelo-fotót, amelyeken a két világháború közötti Nemzeti Színház vezető művészei szerepelnek. De Angelót inkább a magánszínházak tudták megfizetni.

GAJDÓ TAMÁS

Honthy Hanna és Jávör Pál –
Legyen úgy, mint régen volt, Erzsébetvárosi Színház, 1939

Somogyi Nusí –
Éjjel a Ligetben, Jarden de Paris, 1922

Tolnay Klári és Benkő Gyula –
Molnár Ferenc: Liliom, Pesti Színház, 1948

Karády Katalin

Csillagok

Julient voltaképpen Gyulának hívták, és születése óta neveltség tárgya volt. Elálló, különböző méretű két füle, komikus ábrázata már kisgyerekkorában gúnyos, jobb esetben elnéző mosolyt csalt az emberek arcára.

Cirkuszos családba született, apja bűvészként kereste a kenyerét. Az anyja műlovarnő volt, míg meg nem szökött egy impresszárióval. Az apa mogorván figyelte, ahogy cseperedik a fia, és arra jutott magában, a neje azért hagyta el, mert nem bírta elviselni, hogy ilyen korcsot hozott a világra. Julient kamaszkoráig a cirkuszi nők nevelték, bár inkább játékszernek tekintették. Etették-itatták, öltöztették ugyan, húzták-vonták maguk után, de csak mint valami fabábut, nem mint egy élőlényt. Időről időre megunták, s olyankor egy színes könyvet nyomtak a kezébe. A borítóján ez állt: Képes színháztörténet.

A kamaszodó fiúra a társulat új bohóca, Antonio figyelt föl, és maga mellé vette segédnek. A plakátokon már Julien néven szereplő Gyula csakhamar élő céltáblává változott, a dicső Antonio az ő kárára követte el otromba tréfáit. A bohóc mindössze annyit várt tőle, hogy kövesse őt a porondra, és tűrje, ahogy megalázza. És Julien szótlánul tűrt mindent. És az emberek visítva röhögtek rajta.

Éveken keresztül jártak produkciójukkal cirkuszról cirkuszra, végül elszegődtek állandóra egy vándortársulathoz. Sikert arattak mindenütt, mert az emberek szívesen mulatnak az elesettségen, a kiszolgáltatottságon, elégedetten nyugtázzák, hogy akadnak náluk nyomorultabbak a világon...

Egyik késő-tavaszi éjjel Julien hanyatt feküdt a városszéli réten, a csillagokat bámulta.

– Te valóban ilyen hülye vagy? – fiatal női hangot hallott, lágyat, bársonyost.

– Hülyének szoktak nevezni – ismerte be csöndesen, de úgy érezte, mondania kell még valami. – Olvasni is éppen csak, hogy tudok. Iskolába se jártam.

– Nem így értettem – toppantott a lány mérgesen. – Miért vagy olyan hülye, hogy hagyod, hogy megalázzanak?

Van választásom? – gondolta magában Julien.

– Mindig van választása az embernek! – folytatta a lány, mintha hallotta volna a fiú gondolatait.

– Nekem nincs – ingatta a fejét Julien rezignáltnan. – Antonio tart el, nélküle éhen halnék... Egyetlen tudo-

mányom, hogy az emberek a hasukat fogva röhögnek rajtam...

– Valamit csak tehetnél...!

Julien fölült, a hang felé fordult. Szinte szoborrá dermedt pár másodpercig.

– Neked könnyű – suttozta megbabonázva. – Te gyönyörű vagy! Én mihez kezdhetnék?

– Én inkább meghalnék – jelentette ki a lány.

Julien sokáig bámulta a sötétséget, amely elnyelte a finom, törekeny alakot.

Másnap este ugyanott feküdt, égre szögezett szemmel. Újra megszólította a tegnapi hang.

– A cirkusz és a színház hasonlítanak.

– A kedvenc könyvem a színházról szól.

– Én színész nő vagyok. Itt játszom, a városi színházban.

Julien a lány felé fordította a tekintetét. Pár másodpercig újra szinte szoborrá dermedt.

– Ismered őket? – mutatott az égre a lány.

– A csillagképeket? – kérdezte Julien. – Ismerem – azzal magyarázni, mutogatni kezdett. Mesélt a Göncölszekérről, amely a jászok szerint nem más, mint Lehel kürtje, mások ravatalnak látják, megint mások hét bölcsnek tekintik, akadnak, akik szerint egy hét részre szakított hős, egyes vélemények szerint pedig szarvasvadász; megmutatta a Vízöntőt, amely a görögök szerint Prométheusz fia, Deukalion, az emberiség újrateremtője; mesélt a Sárkányról...

– Olyan az égbolt és a csillagok, akár egy hatalmas színház – jelentette ki végül.

– Köszönöm, hogy meséltél róluk – mosolyodott el a lány. – Ezentúl mindig eszembe fogsz jutni, ha a csillagokra nézek!

Julien hallgatott.

– Szomorú vagy?

– Nem, nem vagyok szomorú. Örülök, hogy mesélhettem neked.

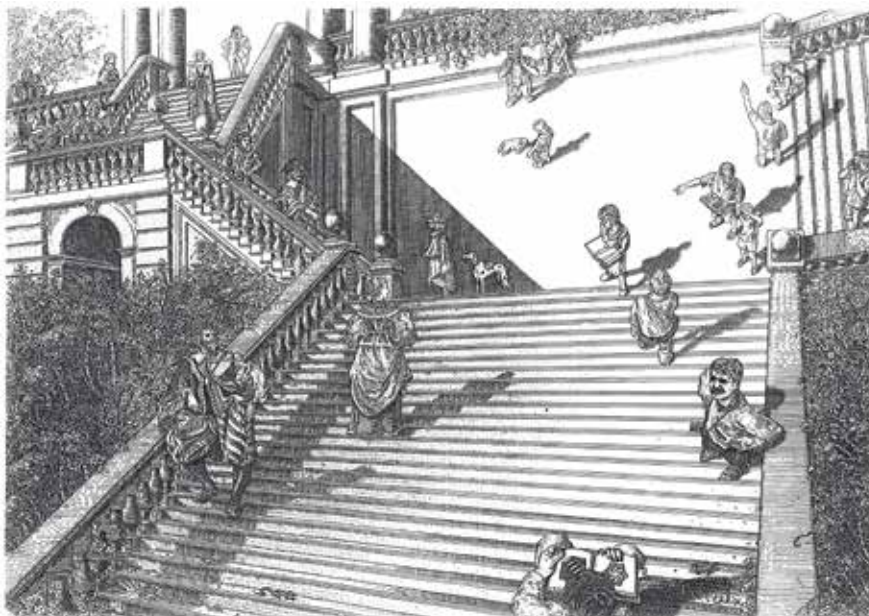
– Ne hagyj, hogy hülyének nézzenek! – komolyodott el a színész nő.

Julien a fejét csóválta.

– Tehetetlen vagy – szögezte le a színész nő. – De éppen a tehetetlenségem miatt nevetnek rajtad!

Julien erre sem szólt semmit. A lány viszont átnyújtott neki egy jegyet. Másnap estére szól. A Liliomfi című előadásra.

**„Azon az
éjszakán azt
álmodta, hogy
ő Liliomfi,
akiért bolondul
a szépséges
Mariska...**

Orosz István grafikája

Julien másnap cserben hagyta Antoniót. A szebbik ruháját öltötte magára, s bár a nadrágja bokán fölül ért, a zakó pedig itt-ott szorította, csak néhányan mosolyogták meg a színházban. Az előadás az első pillanattól az utolsóig elvarázsolta. Amikor pedig meglátta a lányt Mariska szerepében, csaknem szívifarktust kapott a gyönyörűségtől.

– A barátom – motyogta, diadalittasan nézve körbe, ám senki nem figyelt rá.

Ez... Ez a színház... Ez csodálatosabb, mint a könyvben, áradozott hazafelé a csillagoknak. És ott nem kinevetik a komikust az emberek, hanem... Hanem!

Tervegette, hogyan és mit mond majd a lánynak, amikor legközelebb együtt nézik a csillagokat.

Antonio ébren várta a lakókocsijuk előtt. Az első pofont föl sem vette, az ötödik után elájult. Csak másnap este tért magához, az állatszélidítő díva ágyában, vizes borogatások alatt, egy másik városban.

Amint lábra tudott állni, tervezni kezdte a szökését. Éjjel meglép majd, határozta el. Lesz, ami lesz, ennek az életnek végét kell vetni!

Este azonban, amikor visszatért a lakókocsiba, amelyen Antonióval osztozott, egy színes magazint talált az asztalon, a vacsorája mellett. A címlapon fölismerte a barátját: a színésznőt.

– Gondolod, hogy foglalkozni fog veled? – bökött az újságra Antonio.

Nem, nem gondolta.

– Olvasd el, hány filmben szerepelt, s hányban fog még! Egy filmszillag! Az élete csupa csillogás!

Elolvasta.

– No? Érted?

Értette.

Azon az éjszakán azt álmodta, hogy ő Liliomfi, akiért bolondul a szépséges Mariska (akit a való életben Abigélnek hívnak). Pazar alakítást nyújtottak mind a ketten. Néhány jelenet egy színház pompás színpadán, néhány egy cirkuszi porondon zajlott. A darab végén, amikor kiderül, hogy Szilvay professzor eleve egymásnak szánta a fiatalokat, Gyulát és Mariskát, olyan közel jártak a boldog befejezéshez, mint Julien életében még soha semmi, ám akkor Szellemfi, aki föltűnően emlékeztetett Antoniora, fölkurjantott:

– De hát ez az ember itt Julien, nem Gyula!

Hosszú-hosszú évek teltek el. Antonio meghalt egy autóbalesetben, Julien, akit újra Gyulának szólítottak, megkapta azt a munkát, amelyiket hajdan, egy másik életben, másik társulatnál az apja is: a cirkusz állatait gondozta. Esténként lefeküdt Ludmilla, a kezes oroszlán mellé, bámulta a csillagokat, és mesélt. Az állatok királynéja idővel hangos horkolásba kezdett mellette. Többnyire így köszöntött rájuk a reggel.

Az idősek otthonában a Liliomfit játszották. Gyula bácsi, az egykori Julien kedvetlenül gurult be a nézőtérre kerekesszékekével. Az előadás viszont az első pillanattól az utolsóig elvarázsolta. Amikor pedig megjelent a színen Mariska, nyomban szívifarktust kapott a gyönyörűségtől.

A fiatal színésznő, aki Mariskát játszotta, ragaszkodott hozzá, hogy elmenjen a bácsi temetésére, aki haláltusájával félbeszakította az ajándék-előadásukat. Az anyjával érkezett, a híres színésznővel, számos film sztárjával. A még mindig szép Abigél sokáig nézte a ravatalra kitett fényképet. Ismerősnek tetszettek ezek a sajátosan vicces vonások.

De nem tudta földézni, hol és mikor láthatta ezt az arcot.

Magyar nyelvű színjátszás Petőfi korában, 1823–1849

A Bajor Gizi Színészmúzeum kiállítása

Petőfi élete során ő maga is több színházi szerepben kipróbálta magát: volt színlapkihordó és mindenes a Pesti Magyar Színházban, karakterszínész, kardalos különböző vándortársulatokban, fellépett barátja, Egressy Gábor jutalomjátékán.

Fordított és írt drámát, szavalta saját verseit. A kiállításban bemutatjuk a magyar színjátszás 19. század első felére jellemző szerkezetét, a reformkor politikai célkitűzéseit segítő kezdeményezéseit, a színjátéktípusokat, szerepköröket, a játszóhelyeket, a társulatok színpadtechnikai lehetőségeit, az ekkor használt gesztusnyelvet, a színészek társadalmi megítélését. Petőfi vonatkozó verseit is megidézzük.

Bemutatjuk az 1823–1849 között országszerte működő színházakat és előzményeiket is. A társadalmi pártolás hiánya miatt a vándorszínészet alapvető ekkor Magyarországon.

Jókai Mór nagyszerű regénye: az *És mégis mozog a föld* alapvetően erről szól. A színészek arra kényszerültek, akik elsősorban a

nemesség pártfogására számíthattak volna, hogy a közönséget lakóhelyén, az ország- vagy megyegyűléseken és a vásárokon keressék fel.

A vándorszínészi lét utóbb a magyar filmeknek köszönhetően (Déryné, Liliomfi) idealizált módon él az emlékezetben. A magyar színjátszás e korai korszakáról igyekszünk valós képet felrajzolni. Petőfi saját színpadi művét, Shakespeare fordítását színházi felvételek – alakjának utóéletét a korszakhoz kapcsolódó néhány filmrészlet teszi láthatóvá.

A látogatók fölépethetnek a korabeli színpadra, fölpróbálhatják a reformkori jelmezeket, működésbe hozhatják a színpadi hangeffektusokat keltő eszközöket. Az utolsó terem a vándorszínészek életmódját teszi átélhetővé.

Diákcsoportok számára a kiállításhoz kapcsolódó, változatos foglalkozásokat ajánlunk.

A látványterv Míra János munkája.

Elérhetőségek: Bajor Gizi Színészmúzeum

1124 Budapest, Stromfeld Aurél út 16.

Nyitvatartási idő: szerdától vasárnapig 10 és 18 óra között

Telefon: +36 1 225 3161 (nyitvatartási időben)

E-mail: bgm@oszmi.hu

Web: <https://oszmi.hu/kiallitohelyunk>

Facebook:

<https://www.facebook.com/bajorgizi>

<https://www.facebook.com/oszmiibp>

Instagram:

<https://www.instagram.com/bajorgiziszineszmuzeum>

<https://www.instagram.com/oszmi>

Ők tudják, mi a szerelem

Tévéfilm készült a Nemzeti Színház előadása alapján

– Eredetileg csak az előadásunk tévés közvetítésére gondoltam. Később támadt az ötlet, hogy lehetne ebből egy igazi tévéfilm is – mondja Rátóti Zoltán, akinek rendezésében 2022 szeptemberében mutatták be Hubay Miklós Ők tudják, mi a szerelem című darabját a Nemzeti Színházban. – A filmhez megnyertük Nagy András operatőrt, aki a Semmelweis-filmet fényképezte, a neves jelmeztervezőt, Tordai Hajnalt, de ami a legfontosabb: a Nemzeti Színház nagyszerű színészei, Udvaros Dorottya és Blaskó Péter játsszák a főszerepeket a tévéfilmben is, akárcsak a Nemzetiben telt házzal játszott előadásban.

Két idős emberről szól az Ők tudják, mi a szerelem. A francia romantikus zeneszerző, Hector Berlioz és ifjúkori szerelme, Estella majd ötven év után újra találkoznak, ami egyszerre tragikus és komikus.

– Mi úgy közelítettünk ehhez a történelhez a színházban is, hogy ne szomorú-, hanem inkább vígjáték szülessen. Nem szomorúságot, hanem az érzelmek fényét szerettük volna ábrázolni filmen is – fogalmaz a rendező.

A neoklasszicista ráckeresztúri Pázmándy-Brauch-kastélyban forgatott alkotás premiervetítésére december 3-án az Uránia Nemzeti Filmszínházban kerül sor, a film karácsony táján látható majd a Magyar Televízióban. December 28-án és 29-án 19 órától pedig a Nemzeti Színházban tekinthető meg az előadás.

| fotó: Film Positive Productions

FILM, SZÍNHÁZ

Történelmet írunk.

könyv

365 apropó, amiért jó magyarnak lenni

Minden napra egy történet
Ha visszatekintünk az eseményekben rendkívül gazdag 1100 esztendőre, akkor be kell ismernünk, hogy azért bőven van mire büszkének lennünk. Ebben a könyvben pontosan 365-öt adunk erre.

Éves magazin-előfizetés
Öt lapszámtól a teljes archívumig
Célunk, hogy a múlt érdekességeit, valamint a legfrissebb kutatási eredményeket érthetően, korszerűen és gazdagon illusztrálva mutassuk be az olvasóinknak. Akár digitálisan is.

magazin

A kocka el van vetve

Partikellék a kvíz szerelmeseinek
1500 kérdés a történelem, az irodalom és a művészet témaköréből. Különc feladatok, különleges küldetések, két darab játéktábla és megannyi izgalom és móka egy kis dobozban.

A Patrióta

Az igazi hazafiak kedvence
Fedezték fel tágabb hazánk, az 1920 előtti Magyarország történetét, településeit, épített és természeti örökségeit, a táj híres szülőtteit és a hozzájuk kapcsolódó kulturális értékeket!

A Misszió

Felfedezőknek kötelező
Indulj el egy Föld körüli utazásra, alapíts saját misszióközpontokat a dél-amerikai dzsungel közepén, Afrika sivatagjaiban vagy az ázsiai sztyeppéken! Éld át karaktereid kalandjait, és közben küzdj a kalózok és a kísértések ellen!

puzzle

István a király?

Rajtad áll vagy bukik a nemzet születése!
István folytatni kívánja apja munkáját: egy erős, keresztény magyar állam létrehozását. Tervei támogatókat és ellenfeleket egyaránt szereznek neki, ám csak az idő mondja majd meg, siker koronázza-e erőfeszítéseit.

Mesterművek Kollekción

Rakd ki a festményeket!
Az 1000 darabos prémium kirakósaink a magyar festészet legszebb és legnépszerűbb darabjait ábrázolják.

társasjáték

Kedvezményes ajánlatok:
bolt.mult-kor.hu

RÁTÓTI ZOLTÁN TOLNAY-DÍJAS

Rátóti Zoltán Kossuth- és Jászai Mari-díjas, érdemes és kiváló művész, a Nemzeti Színház társulatának tagja, valamint Tóth Ildikó Jászai Mari-díjas, érdemes és kiváló művész, Prima Primissima díjas színész, a Radnóti Színház tagja kapta az idén tizedik alkalommal odaítélt Tolnay Klári-díjat. A Tolnay Klári Alapítvány a magyar színház- és filmvilág művészeinek kimagasló munkáját ismeri el. Korábbi díjazottak többek között: Cserhalmi György, Béres Ilona, Venczel Vera, Haumann Péter.

A BÁNK BÁN ISZTAMBULBAN

A török Hamletként emlegetett Muhsin Ertuğrulról elnevezett isztambuli városi színház (Harbiye Muhsin Ertuğrul Şehir Tiyatrosu) látja vendégül a *Bánk bánt* december 17-én. A Nemzeti Színház előadására a török-magyar évad keretében kerül sor. A *Bánk bán* az idén a bulgáriai Plovdivban és Aradon is szerepelt. A Nemzeti az előző évadban a *Körhintával* járt a törökországi Antalyában. A vendéglátó isztambuli teátrum az idén tavasszal a *Háború és béke* előadásával szerepelt a 11. MITEM (Madách Nemzetközi Színházi Találkozó) programjában.

BERECZ ANDRÁS A NEMZET MŰVÉSE

Berecz András népdalénekes, mesemondó, a Nemzeti Színház művésze egyike azoknak, akik 2024-ben megkapták a Nemzet Művésze elismerést, amelyet a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) székházában, a Pesti Vigadóban adtak át november 5-én. További kitüntetettek voltak Ferenczfy-Kovács Attila építész, Kende János operatőr, Lázár Antal építész, Mezei Gábor belsőépítész, bútortervező, Tamás Menyhért költő, író, műfordító, Temesi Ferenc író és Uhrík Teodóra táncművész, -pedagógus. „Önök a legkiválóbb minőségben képviselik azt, amit mi, magyarok sok-sok évszázada építünk napról napra. Kultúránkat, művészetünket, patriotizmusunkat, azaz a magyar nemzeti eszmét” – mondta Hankó Balázs kulturális és innovációs miniszter a díjátadó ünnepségen.

A képen: Hankó Balázs kulturális és innovációs miniszter, Berecz András, Turi Attila, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke az elismerés november 5-i átadásán
| fotó: MTI/Kocsis Zoltán

Bánk bán

ELHUNYT TATÁR ESZTER

Életének 93. évében, november 9-én elhunyt Tatár Eszter rendező, műfordító, játékmester, színész. 1954-ben végzett a Színház- és Filmművészeti Főiskola rendező szakán. Dolgozott a pécsi és győri színházban, 1962-től 1989-ig a Nemzeti Színház rendezője, játékmestere, rendezőasszisztense volt, műfordítóként és színészként is alkotott. A 80-as évek végétől a Madách Színházban, majd a Turay Ida Színházban dolgozott. Elismerései: Farkas–Ratkó-díj (1973), Jászai Mari-díj (1989), Magyar Köztársasági Bronz Érdemkereszt (2006), MMA Színházművészeti Tagozatának díja (2022).

NOV. 29. | MÁJUS

SZÉP ERNŐ KLASSZIKUSA » A Színház- és Filmművészeti Egyetem vizsgaelőadása 2024 márciusa óta a Nemzeti műsorán.

mikor? hol?

november 29. – 19 óra 30 • Kaszás Attila Terem

DEC. 9., 10. | FORTE TÁRSULAT

TOLDI » Arany János klasszikusának fizikai színházi feldolgozása. A Forte Társulat előadása diákoknak.

mikor? hol?

december 9. – 15 óra • Kaszás Attila Terem

december 10. – 11 óra • Kaszás Attila Terem

DEC. 1., 2. | DÜHÖNGŐ IFJÚSÁG

JOHN OSBORNE KLASSZIKUSA » A Színház- és Filmművészeti Egyetem negyedéves hallgatóinak új vizsgaelőadása. Közreműködik Rátóti Zoltán.

mikor? hol?

december 1. – 17 óra • Bajor Gizi Szalon

december 2. – 19 óra • Bajor Gizi Szalon

DEC. 14. | RZ64

RÁTÓTI ZOLTÁN-SZÓLÓKONCERT » Sülyi Péter és Müller Péter Sziámi dalszövegei Rátóti Zoltán zenéjével és előadásában. Egy nem kerek születésnap koncert.

mikor? hol?

december 14. – 19 óra 30 • Bajor Gizi Szalon

PROGRAMAJÁNLÓ

DEC. 17. | FEDÁK SÁRI

SZÜCS NELLI ESTJE » Fedák Sári volt „A” primadonna. Sztár Pest-től New Yorkig. Megjárta a siker csúcsait és a történelem poklát. Méltán ünnepelték, és méltatlanul félreállították.

mikor? hol?

december 17. – 19 óra • Bajor Gizi Szalon

DEC. 21. | HOBÓ

TUDOD, HOGY NINCS BOCSÁNAT » „József Attila verseit úgy olvasom, mint a szent könyveket és néha, mintha a saját gondolataimat látnám leírva.”

mikor? hol?

december 21. – 19 óra • Kaszás Attila Terem

DEC. 1., 8., 15., 22. | ADVENTI VASÁRNAPOK

CSALÁDI PROGRAMOK » A kisgyermekes családokat előadásokkal és kézműves foglalkozásokkal várja a Nemzeti Színház az adventi vasárnapokon.

december 1.

Karácsony a világ körül – a Majorka Bábszínház előadása

December 8.

Eljöttünk hozzád – dalok a karácsonyról – koncertszínházi előadás és hangszerbemutató

December 15.

Hagyományörző betlehemes – Kapusi Szabi Bábszínháza

December 22.

Csillagjárás – ünnepi műsor a Nemzeti Színház művészeivel

A programok 10 és 13 óra között tartanak, az előadások 11 órakor kezdődnek, a részvétel ingyenes.

További információ: jegypenztar@nemzetisinhaz.hu

RÁHANGOLÓ

dramaturgjaink várják az érdeklődőket

Bánk bán

november 28. – ráhangoló – 18 órától

november 29. – ráhangoló – 14 órától

KÖZÖNSÉGTALÁLKOZÓ

találkozás, beszélgetés a művészekkel, alkotókkal

Ázott hajában hét halott bogár ragyog

november 30., december 27.

az előadás után közönségtalálkozó

Salome

december 28.

az előadás után közönségtalálkozó

Helyszín: a Nemzeti Színház első emeleti előcsarnoka

Olvasson színházat!

www.nemzetisinhaz.hu/magazin

FIZESSEN ELŐ ÉS NYERJEN!

HA 2025. FEBRUÁR 10-IG ELŐFIZET A KÉPMÁS MAGAZINRA,
MEGNYERHETI A TÖBB MINT 200 NYEREMÉNY EGYIKÉT.

FŐDÍJAK:

› 3 nap/2 éjszakai családi wellnesshétvégét teljes ellátással a Szigetközbe, az **Orchidea Hotel Lipótba**

› 3 nap/2 éjszakai páros wellnesshétvégét teljes ellátással a Szigetközbe, az **Orchidea Hotel Lipótba**

10 lapszám

12 480 Ft/év

Több előfizetés = nagyobb esély a nyereményre.

Előfizetés és részletek:
kepmas.hu/akcio2024

Az akció azokra a nyomtatott, belföldi előfizetésekre érvényes, amelyeknek az előfizetési díját az előfizető 2024. október 1. és 2025. február 10. között kiegyenlítette.

További információ:

elofizetes@kepmas.hu

VÁLTSON BÉRLETET A 2024/2025-ÖS ÉVADRA IS!

Válasszon szabadbérleteink közül! Ön választhatja ki az előadást, a helyszínt, a helyet és az időpontot is! Szabadbérleteinkben nagyszínpadi és stúdiósínpados előadásokat tetszése szerint választhat. Bérleteinket kedvező áron, a napi jegyárnál átlagosan 25%-kal olcsóbban vásárolhatja meg.

SZABADBÉRLETEK

A bérletek a Nemzeti Színház saját előadásaira használhatók fel, jegyár kategóriáktól függetlenül, a szabad helyek függvényében

JÁSZAI MARI bérlet, 4 szabadjegyet tartalmaz

9 900 Ft

FEDÁK SÁRI bérlet, 3 szabadjegyet tartalmaz

7 900 Ft

DIÁKBÉRLETEK

Bármely, repertoáron lévő nagyszínpadi és stúdiósínpados előadásra érvényesek

BUBIK ISTVÁN diákbérlet, 4 szabadjegyet tartalmaz

6 000 Ft

LATINOVITS ZOLTÁN diákbérlet, 3 szabadjegyet tartalmaz

4 500 Ft

VÁLASZTHATÓ ELŐADÁSOK LISTÁJA

NAGYSZÍNPAD

Szarka Tamás: **ESTHAJNAL** • Jan Fabre: **A VÉR** • Oscar Wilde: **SALOME** • Eugene Labiche- Mark Michel: **OLASZ SZALMAKALAP** • Kirill Fokin: **KING LEAR SHOW** • Katona József: **BÁNK BÁN** • William Shakespeare: **RÓMEÓ ÉS JÚLIA** • Molière: **DON JUAN** • Józsa Péter Pál: **AGÓN** • Mihail Bulgakov: **A MESTER ÉS MARGARITA** • **CSÍKSOMLYÓI PASSIÓ** • Vörösmarty Mihály: **CSONGOR ÉS TÜNDE** • Gárdonyi Géza – Zalán Tibor: **EGRI CSILLAGOK** • Petőfi Sándor: **JÁNOS VITÉZ** • Sarkadi – Fábri – Nádasy – Vincze: **KÖRHINTA** • **TIZENHÁROM ALMAFA** - Wass Albert művei és korabeli dokumentumszövegek alapján • Tamási Áron: **VITÉZ LÉLEK**

STÚDIÓSÍNPADOK

Molnár Ferenc: **LILIAM** • Vecsei H. Miklós és a QJÚB: **ÁZOTT HAJÁBAN HÉT HALOTT BOGÁR RAGYOG** • Molnár Ferenc: **EGY, KETTŐ, HÁROM – AZ IBOLYA** • Nyikolaj Gogol: **A REVIZOR** • Sík Sándor: **ISTVÁN KIRÁLY** • Tamási Áron: **TÜNDÖKLŐ JEROMOS** • Bertolt Brecht: **KURÁZSI MAMA** • Bertolt Brecht: **A KAUKÁZUSI KRÉTAKÖR** • Hubay Miklós: **ŐK TUDJÁK MI A SZERELEM** • Lukácsy György: **HAZATÉRÉS** • Georg Büchner: **WOYZECK** • Euripidész: **BAKKHÁNSNŐK** • Földes László Hobo: **AZ UTCAZENÉSZ** • Petőfi Sándor: **A HELYSÉG KALAPÁCSA** • Nyikolaj Gogol: **HÁZTŰZNÉZŐ** • Szabó Magda: **AZ AJTÓ** • Székely János: **CALIGULA HELYTARTÓJA** • Anton Csehov: **EGYFELVONÁSOS KOMÉDIÁK** • Szergej Medvegyev: **FODRÁSNŐ** • Földes László Hobo: **HALJ MEG ÉS NAGY LESZEL** • Szilágyi Andor: **LEÁNDER ÉS LENSZIROM** • Örkény István: **MACSKAJÁTÉK** • Örkény István: **TÓTÉK** • Földes László Hobo: **TUDOD, HOGY NINCS BOCSÁNAT** • Berecz András **ÖNÁLLÓ ESTJEI** • Szűcs Nelli önálló estje: **FEDÁK SÁRI**

- » A bérletek a stúdiósínpadokon nem helyreszólóak, a helyfoglalás az érkezés sorrendjében történik!
- » A bérletek nem érvényesek a premierekre és egyes vendégelőadásokra.
- » A bérletek a 2024/25-ös évadban érvényesek, beváltásuk a 2024/25-ös évad utolsó előadásáig lehetséges.
- » A bérletek automatikus belépésre nem jogosítanak, minden esetben jegyre kell váltani személyesen vagy online, bővebb információ és segítség a Nemzeti Színház jegypénztárában kérhető.
- » Diákbérlet vásárlása csak személyesen a jegypénztárban lehetséges, diákigazolvány bemutatásával!
- » A műsorváltozás jogát fenntartjuk!

HAVI MŰSOR

Nagyszínpad	22 P	19:00	Vér vagyok Jan Fabre PREMIER
Gobbi Hilda Színpad	22 P	15:00	István király Sík Sándor
Kaszás Attila Terem	22 P	11:00	Toldi Arany János I a Forte Társulat vendégjátéka
Kaszás Attila Terem	22 P	15:00	Toldi Arany János I a Forte Társulat vendégjátéka
Nagyszínpad	23 Szo	19:00	Vér vagyok Jan Fabre
Bajor Gizi Szalon	23 Szo	19:30	Dühöngő ifjúság John Osborne I SZFE vizsgaelőadás
Nagyszínpad	24 V	17:00	János vitéz Petőfi Sándor
Kaszás Attila Terem	24 V	19:00	Ők tudják, mi a szerelem Hubay Miklós
Nagyszínpad	25 H	19:00	Esthajnal Szarka Tamás
Gobbi Hilda Színpad	25 H	19:00	Fodrásznő Szergej Medvegyev
Nagyszínpad	26 K	19:00	Esthajnal Szarka Tamás
Bajor Gizi Szalon	26 K	19:30	Fedák Sári Szűcs Nelli önálló estje
Nagyszínpad	27 Sze	19:00	Körhinta Sarkadi Imre – Fábri Zoltán – Nádaszy László – Zs. Vincze Zsuzsanna
Kaszás Attila Terem	27 Sze	19:30	Ők tudják, mi a szerelem Hubay Miklós
Nagyszínpad	28 Cs	18:00	Bánk bán Katona József
Gobbi Hilda Színpad	28 Cs	18:00	A teremtéstől a Háromkirályok hódolatáig Boldog Özséb Színtársulat
Kaszás Attila Terem	28 Cs	15:00	Ők tudják, mi a szerelem Hubay Miklós
Nagyszínpad	29 P	15:00	Bánk bán Katona József
Gobbi Hilda Színpad	29 P	19:00	Fel a medvére, a fa nem játék! Berecz András ének- és mesemondó estje
Kaszás Attila Terem	29 P	19:30	Május Szép Ernő I SZFE vizsgaelőadás
Nagyszínpad	30 Szo	15:00	Ázott hajában hét bogár ragyog Vecsei H. Miklós és a QJÚB
Kaszás Attila Terem	30 Szo	19:00	Az utcazenész Földes László Hobo koncertje

DECEMBER

Nagyszínpad	1 V	14:00	János vitéz Petőfi Sándor
Kaszás Attila Terem	1 V	19:00	Háztűznéző Nyikolaj Gogol
Bajor Gizi Szalon	1 V	17:00	Dühöngő ifjúság John Osborne I SZFE vizsgaelőadás
Nagyszínpad	2 H	11:00	János vitéz Petőfi Sándor
Gobbi Hilda Színpad	2 H	19:00	Macs kajáték Örkény István
Bajor Gizi Szalon	2 H	19:00	Dühöngő ifjúság John Osborne I SZFE vizsgaelőadás
Gobbi Hilda Színpad	3 K	19:00	Egy, kettő, három – Az ibolya Molnár Ferenc
Nagyszínpad	4 Sze	19:00	Vér vagyok Jan Fabre
Gobbi Hilda Színpad	4 Sze	19:00	Egy, kettő, három – Az ibolya Molnár Ferenc
Gobbi Hilda Színpad	5 Cs	19:00	Helység kalapácsa Petőfi Sándor
Kaszás Attila Terem	7 Szo	19:00	Medvevára Földes László Hobo PREMIER

2024. NOVEMBER – DECEMBER

Gobbi Hilda Színpad	8 V	19:00	Mennyei szép rózsza... – Mária misztériuma	Fabók Mancsi Bábszínháza
Kaszás Attila Terem	8 V	19:00	Medvevára	Földes László Hobo
Kaszás Attila Terem	9 H	15:00	Toldi	Arany János I a Forte Társulat vendégjátéka
Kaszás Attila Terem	10 K	11:00	Toldi	Arany János I Forte Társulat
Gobbi Hilda Színpad	11 Sze	15:00	Tündérlaki lányok	Heltai Jenő I Déryné Társulat
Gobbi Hilda Színpad	11 Sze	19:00	Tündérlaki lányok	Heltai Jenő I Déryné Társulat
Kaszás Attila Terem	12 Cs	19:30	Medvevára	Földes László Hobo
Nagyszínpad	13 P	19:00	Salome	Oscar Wilde I PREMIER
Nagyszínpad	14 Szo	19:00	Salome	Oscar Wilde
Bajor Gizi Szalon	14 Szo	17:00	RZ-64	Rátóti Zoltán szólókoncertje
Nagyszínpad	15 V	17:00	Betlehemi pásztortánc	Berecz András és barátai
Gobbi Hilda Színpad	15 V	15:00	Macs kajáték	Örkény István
Kaszás Attila Terem	15 V	19:00	Az öngyilkos	Nyikolaj Erdman
Gobbi Hilda Színpad	17 K	19:00	Nincstelenek	Borbély Szilárd I debreceni Csokonai Nemzeti Színház
Kaszás Attila Terem	17 K	19:30	Az öngyilkos	Nyikolaj Erdman
Bajor Gizi Szalon	17 K	19:00	Fedák Sári	Szűcs Nelli önálló estje
Nagyszínpad	18 Sze	19:00	A trójai nők	Euripidész – Sartre – Illyés I debreceni Csokonai Nemzeti Színház
Nagyszínpad	20 P	19:00	King Lear Show	Shakespeare Lear király című műve nyomán írta Kirill Fokin
Nagyszínpad	21 Szo	15:00	King Lear Show	Shakespeare Lear király című műve nyomán írta Kirill Fokin
Kaszás Attila Terem	21 Szo	19:00	Tudod, hogy nincs bocsánat	Földes László Hobo önálló estje
Nagyszínpad	22 V	16:00	Ázott hajában hét halott bogár ragyog	Vecsei H. Miklós és a QJÚB
Gobbi Hilda Színpad	22 V	15:00	Leánder és Lenszirom	Szilágyi Andor
Nagyszínpad	27 P	15:00	Ázott hajában hét halott bogár ragyog	Vecsei H. Miklós és a QJÚB
Gobbi Hilda Színpad	27 P	11:00	Leánder és Lenszirom	Szilágyi Andor
Gobbi Hilda Színpad	27 P	15:00	Leánder és Lenszirom	Szilágyi Andor
Nagyszínpad	28 Szo	15:00	Salome	Oscar Wilde
Gobbi Hilda Színpad	28 Szo	15:00	Mennyei szép rózsza... – Mária-misztérium	Fabók Mancsi Bábszínháza
Gobbi Hilda Színpad	28 Szo	19:00	Mennyei szép rózsza... – Mária-misztérium	Fabók Mancsi Bábszínháza
Kaszás Attila Terem	28 Szo	19:00	Ők tudják, mi a szerelem	Hubay Miklós
Nagyszínpad	29 V	15:00	Vér vagyok	Jan Fabre
Kaszás Attila Terem	29 V	19:00	Ők tudják, mi a szerelem	Hubay Miklós
Nagyszínpad	30 H	19:00	Esthajnal	Szarka Tamás
Gobbi Hilda Színpad	30 H	19:00	Fodrásznő	Szergej Medvegyev

Kísérőrendezvényeinkről a 52–53. oldalon tájékozódhatnak. | A műsorváltoztatás jogát a színház fenntartja!

SZÍN VÁLTOZÁS

IFJÚSÁGI PROGRAMOK A NEMZETI SZÍNHÁZBAN

1. KÖLYÖKNAPOK A NEMZETIBEN

Ünnepkörkhöz kapcsolódóan egy-egy vasárnap délelőtt tartunk **ingyenes családi programokat**. Kölyöknapjaink színházi műsorokat láthatnak és kézműves foglalkozásokon vehetnek részt az óvodás és kisiskolás gyermekek szüleikkel.

2. ÁDÁMOK ÉS ÉVÁK

Az országos mozgalommal vált **ÁDÁMOK ÉS ÉVÁK ÜNNEP**-én középiskolás színjátszó csoportok – minden évben új témát kapva – **munkájukat minden év januárjában színházi gálán mutatják be a Nemzeti Színház Nagyszínpadán**. A színré vitelre ajánlott művet/műveket mindig az évad elején, szeptemberben ismertetjük.

3. NEMZETISZÍNHÁZTÖRTÉNETI VETÉLKEDŐ

A négyfordulós vetélkedő során **négyfős, középiskolás csapatok mérik össze tárgyi tudásukat, kutatóképességüket, kreativitásukat**. Az első három forduló az interneten zajlik, a döntőre a színházban kerül sor. A vetélkedőt az évad során márciusban hirdetjük meg a színház honlapján.

4. SZÍNHÁZPEDAGÓGIAI FOGLALKOZÁSOK

Iskolai csoportoknak az előadás előtt a **színpadi mű befogadását, utána pedig a látottak mélyebb megértését segítő foglalkozást** tart színház- és drámapedagógusunk, akár az iskolában, akár a színházban.

5. RÁHANGOLÓ BESZÉLGETÉS

Az előadás előtt a produkció dramaturgja és/vagy rendezője vagy színházpedagógusunk mintegy 40 perces bevezető beszélgetést tart az iskolai csoportnak. A ráhangoló után a diákok felkészültebben ülnek be az előadásra, felfigyelhetnek összefüggésekre és érdekes részletekre is. A programra legalább két héttel az előadás előtt kell jelentkezni.

6. PÁLYAORIENTÁCIÓS ÉPÜLETLÁTOGATÁS

A bő egyórás épületismertetés, kulisszajárás közben **színházunk többféle munkakörben dolgozó munkatársával találkozhatnak a diákok, akik örömmel mesélnek szakmájukról, az oda vezető útról**.

A fenti hat program mindegyikéről információ kérhető **Pintér Szilviától**, a Nemzeti Színház Ifjúsági programfelelősétől, színházpedagógusától: szilvia.pinter@nemzetiszinhas.hu

KULISSZAJÁRÁS

A csoportos iskolai színházlátogatások alkalmával, az előadás előtt nyílik rá lehetőség, de kérhetik külön programként is. Mintegy 30 perces **séta közben bemutatjuk a színház működését, a színpadokat, az öltözőket és egyéb „háttérérdekeségeket”** is. A programra legalább két héttel az előadás előtt kell jelentkezni!

Jelentkezés: latogatas@nemzetiszinhas.hu

KEDVEZMÉNYEK

DIÁK, PEDAGÓGUS ÉS NYUGDÍJAS KEDVEZMÉNY - 30%

Játszóhelytől és szektortól függetlenül igazolvány felmutatása esetén érvényes a 30%-os kedvezmény. **Egy előadásra egy igazolvánnyal egy jegyet lehet vásárolni.**

DIÁKBÉRLETEK

Latinovits Zoltán diákbérlet
3 jegyet tartalmaz • 4.500 Ft

Bubik István diákbérlet
4 jegyet tartalmaz • 6.000 Ft

A diákbérlet csak személyesen vásárolható meg a jegypénztárban, diákigazolvány bemutatásával.

JEGYPÉNZTÁR

1095 Budapest, Bajor Gizi park 1.
Telefon: +36-1/476-6868
jegypenztar@nemzetiszinhas.hu

NYITVATARTÁS

Hétfőtől vasárnapig (ünnepnapi kivétellel)
10.00-18.00 óráig

Előadásnapokon meghosszabbított nyitvatartással, az előadás kezdéséig tart nyitva a jegypénztár.

AJÁNLOTT ELŐADÁSOK

Óvoda, általános iskola alsó tagozat:
Leander és Lenszirom

Általános iskola felső tagozat:
Egri csillagok | János vitéz

Középiskola:

A helység kalapácsa | A Mester és Margarita
A kaukázusi krétakőr | A revizor | Bánk bán
Csíksomlyói passió | Csongor és Tünde
Esthajnal | King Lear Show | Liliom

A Nemzeti Színház iskoláknak szóló programjaira az iskola@nemzetiszinhas.hu e-mail címen lehet jelentkezni. Munkatársunk minden kérdést, időpontot, részletet egyeztet az érdeklődőkkel!

Fizessen elő a Magyar Konyha magazinra kedvezményes áron!

Éves előfizetés
9900 Ft

A lap, amitől
a szellem is
jóllakik

Előfizetőinknek 33% kedvezményt biztosítunk a lap árából az újságárusoknál vásárolt példányokhoz képest.

További részletek és előfizetés: www.magyarkonyhaonline.hu/elofizetes
Tel.: +36 30 895 6159, e-mail: elofizetes@magyarkonyhakiado.hu

A Nemzeti Magazin
az interneten:
www.nemzetisinhaz.hu

Jelenet az *Ázott hajában hét halott bogár ragyog* című előadásból | fotó: Eöri Szabó Zsolt

PREMIER | Jan Fabre: **VÉR VAGYOK** | Földes László Hobo: **MEDVEVÁRA** |
Oscar Wilde: **SALOME**

DECEMBERI ELŐADÁSOK | Petőfi: **JÁNOS VITÉZ** | Gogol: **HÁZTŰZNÉZŐ** |
Osborne: **DÜHÖNGŐ IFJÚSÁG** | Örkény: **MACSKAJÁTÉK** | Molnár: **EGY, KETTŐ, HÁROM –
AZ IBOLYA** | Petőfi: **A HELYSÉG KALAPÁCSA** | Fabók Mancsi Bábszínháza: **MENNYEI SZÉP RÓZSA**
| Arany: **TOLDI** | Heltai: **TÜNDÉRLAKI LÁNYOK** | Rátóti Zoltán szólókoncertje: **RZ-64** | Berecz András
és barátai: **BETLEHEMI PÁSZTORTÁNC** | Erdman: **AZ ÖNGYILKOS** | Borbély Szilárd: **NINCSTELENEK**
| Szűcs Nelli önálló estje: **FEDÁK SÁRI** | Euripidész–Sartre–Illyés: **A TRÓJAI NŐK** | Fokin: **KING LEAR
SHOW** | Hobo: **TUDOD, HOGY NINCS BOCSÁNAT** | Vecsei H. Miklós és a QJÚB: **ÁZOTT HAJÁBAN
HÉT HALOTT BOGÁR RAGYOG** | Szilágyi Andor: **LEÁNDER ÉS LENSZIROM** | Hubay: **ŐK TUDJÁK, MI
A SZERELEM** | Szarka Tamás: **ESTHAJNAL** | Medvegyev: **FODRÁSZNŐ**